Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate se nu primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunțuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg. în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Bucureșci: Agence Havas, Succursale de Roumanie: în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o coloană 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numér de Duminecă 36)

„Gazeta" iese în fia-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiile poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov administrațiunea, piața mare, târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 198.—Anul LX. Brașov, Duminecă 7 (19) Septemvre 1897.

Din causa s-tei sĕrbători de Luni ḑiarul nu va apăré până Marți séra.

Sórtea nóstră în mânile nóstre.

Până și în cea din urmă colibă țĕrănéscă a străbătut vestea despre desele întêlnirĭ ale puternicilor domnitorĭ ai statelor europene. E lucru firesc, că și țĕranii noștri, carĭ de mult aștéptă cu dor sĕ vadă órecare schimbare spre bine a sorții lor, se vor fi întrebând cu curiositate și cu îngrijire, că óre ce va eși de aicĭ? Ce vor aduce tóte aceste întêlnirĭ poporului asuprit și aprópe îmbrâncit sub povara dărilor?

Până acum popórele nu s'au ales din tóte aceste întrevederĭ ale capetelor încoronate, decât cu înmulțirea sarcinelor publice. Nicĭ noi Românii din acest stat séu mai bine ḑis cu deosebire noi n'am avut parte decât de înmulțirea dărilor și pe de-asupra de necurmate prigonirĭ, nedreptățirĭ și asuprirĭ.

De trei-ḑecĭ de anĭ, de când ne aflăm sub oblăduirea ungurésca, tot așa mergem și așa „hălăduim".

Intrebarea cea mare este acuma, décă și de aci încolo tot așa vom fi osêndițĭ sĕ înaintăm, orĭ că se vor ivi și pentru noi razele unei stărĭ mai bune și mai demne de noi?

Décă ar fi sĕ mérgă după voia stăpânitorilor noștri de aḑĭ, câtu-i lumea noi n'am mai ajunge la vre-un adăpost, la vre-un bine. Ér décă ar merge după cele ce se fac și se hotărăsc în sfaturile puternicilor domnitorĭ ai țĕrilor europene, am puté sĕ așteptăm încă un veac fără vre-un resultat pipăibil, căcĭ acestor potentațĭ nu le umblă prin cap sĕ ne facă nouĕ dreptate, ci ceea ce-i intereséză și mișcă pe ei este sĕ-șĭ asigure puterea și alianțele lor. De celelalte nu-șĭ bat capul, vaḑe-șĭ fiă-care stat cum îșĭ rênduesce lucrurile la el acasă; și întru cât e vorba de alianțe și asigurarea lor, mai bucuros ar vré sĕ nu se facă nicĭ o schimbare înăintrul statelor, cu carĭ stau în legătură.

Așa e și la noi. Foile germane și maghiare stăruesc mult de-a ne face sĕ credem, că întărirea alianței prin visita de acuma a împĕratului Wilhelm în Ungaria tinde a influința într'acolo, ca în Austria sĕ nu se facă schimbărĭ radicale în înțeles federalistic, adecă în favorul autonomiei țĕrilor și a egalei îndreptățirĭ a popórelor, ci sĕ rĕmână tóte în starea de până acuma. Cu alte cuvinte, în monarchiă sĕ rĕmână tarĭ și marĭ Maghiarii și Nemții, carĭ singurĭ se bucură de încrederea Germaniei.

Décă e vorba dér sĕ nu se schimbe nimic în monarchiă, nu te vei mira, că d'al de Banffy, Perczel, în loc sĕ se gândĕscă la vre-o îmbunĕtățire, la vre-o întórcere din pĕcate, la vre-o lecuire a relelor și nedreptăților sĕvêrșite de stăpânire și ómenii ei, umblă cu gândul de-a fereca și mai mult popórele nemaghiare, nemulțămite și amărîte de tratarea, ce o întêmpină.

N'a putut surprinde decĭ pe nimenĭ scirea, ce a adus'o numai de curênd fóia nemțéscă anti-semită din Viena „Deutsches Volksblatt", că ministrul unguresc de interne Perczel, vorbind despre Românĭ, s'ar fi lăudat într'un cerc privat cu cuvintele: *„Veți vedé voi, că voiŭ sci sĕ înfrênez pe acești trădătorĭ de patriă românĭ"*. N'a putut surprinde nicĭ ce a spus amintita fóiă despre planul stăpânirei, de a înăspri mĕsurile luate în contra Românilor, organisând din nou sistemul de spionagiu și de denunțare în ținuturile locuite de Românĭ, înmulțind posturile de gendarmeriă în Ardeal și Ungaria de médă-ḑi etc.

Orĭ a spus, orĭ nu ministrul unguresc de interne cuvintele de mai sus, fapt este, că nu numai el, dér toțĭ Ungurii, și cei dela putere și cei din opositiă, și tóte ḑiarele ungurescĭ gândesc și vorbesc așa. Mai mult: faptele lor față cu Românii dovedesc, că acest spirit dușmănos neamului românesc, îĭ conduce pe toțĭ, dela ministeriu până la cel din urmă oficiu de vice-notar dela sate.

Așa-dér ce noimă mai póte avé, că biuroul oficios de pressă din Budapesta, — inspirat negrșit din secția pentru naționalitățĭ condusă de faimosul Jeszenszky — a espedat erĭ tuturor ḑiarelor dinăintru și din strĕinătate o telegramă, în care „la împuternicirea primită, din parte competentă", se desminte împărtășirea fóiei antisemite vienese, spunêndu-se, că ministrul Perczel n'a pronunțat nicăirĭ și înaintea nimĕnui cuvintele mai sus citate?

Lucrul are totușĭ însemnătatea sa — însĕ numai pentru politica dinafară.

Peste ḑece ḑile, după ce va fi plecat din Budapesta împĕratul Germaniei, este așteptat în palatul dela Buda regele Carol al României. Incă în decursul verei regele Carol se hotărîse sĕ facă o visită monarchului nostru la Ischl, dér din causa inundărilor de-acolo visita s'a amânat și regele român a fost învitat sĕ visiteze, cu ocasia reîntórcerei sale din străinătate, pe monarchul nostru la Budapesta.

In ajunul sosirei domnitorului României în capitala ungară, ocârmuitorii ungurĭ trebuiau sĕ se simtă genațĭ, că o fóiă de frunte vienesă dă de gol într'un mod atât de crud planurile și intențiunile lor față cu Românii. A urmat, prin urmare desmințirea celor comunicate de „Deutsches Volkblatt", pentru ochii străinătății. La desmințire s'a adaus și o afirmare pe cât de vicléně, pe atât de rĕutăciósă. Se ḑice adecă în comunicatul oficios, că nicĭ că ar fi lipsă, ca guvernul unguresc sĕ plănuéscă nouĕ mĕsurĭ pentru suprimarea mișcărei naționale române, deóre ce tótă acéstă mișcare „se reduce aḑĭ numai la nisce neînsemnate sfortărĭ ḑiaristice".

Adecă după o fariseéscă întortochiare a adevĕratelor stărĭ de lucrurĭ printr'o dnsmințire formală cu totul nehotărîtóre în fața faptelor bine cunoscute, mai urméză și fățărirea unui dispreț îmbrăcat în haina batjocurei.

Asta-i tactica politică ungurésca!

Ca sĕ-o combatem și ca sĕ ne putem crea și noi un punct de razim pentru speranțele nóstre într'un viitor mai bun, trebue sĕ învĕțăm din purtarea și vorbele dușmanilor neamului nostru și sĕ cunóscem odată estrema necesitate, de-a ne uni sforțările pentru a produce la rêndul nostru asupra lor efecte, pe carĭ ei sĕ nu le mai pótă numi micĭ și neînsemnate.

Décă nu ne putem aștepta la aceea, ca stăpânitorii noștri, orĭ ca monarchii aliațĭ sĕ schimbe ei de sine condițiile sorții nóstre, atuncĭ nu rĕmâne, decât ca sĕ ne însărcinăm noi înși-ne cu grija acésta și sĕ fim, cum au ḑis străbunii noștri, faurii propriei nóstre sorțĭ.

O atmosferă grea apasă asupra întregei Europe. Cu tóte acestea popórele n'au încetat de a apĕsa cu stăruințele și cu voința lor în cumpĕna destinelor ei. Și tocmai acum, când în partea de dincolo a monarchiei fâlfăe cu nouă putere stindardul egalei îndreptățirĭ naționale, nu avem nicĭ cea mai mică causă sĕ ne descuragiăm, orĭ chiar sĕ desperăm.

De aceea sĕ fim cu ochii deschișĭ. Sórtea nóstră în mânile nóstre!

Inmormêntarea colonelului Ursu.

Lunea trecută s'a săvêrșit înmormêntarea neuitatului colonel baron Urs de Marginea. A pontificat însu-șĭ Metropolitul Mihalyi cu mare asistență, opt preoțĭ de frunte din Blașiu. Au luat parte un fórte numĕros public din Sibiiu, mulțime de popor din ținuturile grănițerescĭ și toțĭ elevii dela școlele din Veștem și Orlat, corpul oficerilor și armata.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

O inimă nobilă.

(Fine).

In cea dintâiŭ Duminecă spuse preotul la popor o predică frumósă despre milostenie, care predică o sfîrșli așa: Nu numai acela face milostenie, care dă sĕracului și nemernicului o bucată de pâne séu o haină, ci și acela, care face pentru Dumneḑeul puterilor locaș cinstit. Étă, un creștin al lui Dumneḑeu, vĕḑênd, că satul nostru are o biserică mică și slabă, l'a tras inima sĕ pună tótă cheltuiala dela sine pe séma unei biserici nouĕ și marĭ, cum sunt cele dela oraș. Drept aceea, sĕ mulțămim lui Dumneḑeu, că mai sunt și aḑĭ așa creștinĭ bunĭ sĕ îngenunchiăm și sĕ ne rugăm lui Dumneḑeu pentru milostivii, ce sunt în viață și pentru sufletele celor rĕposațĭ. Ĕră, ca cheltuiala sĕ nu fiă pe unul prea mare și pe altul nimic, noi, poporul, de mâne diminéță începênd, sĕ aducem piatră, care cât vom puté și cât vom voì, cei doi epitropĭ sĕ mérgă la Episcopul sĕ ducă dela mine carte și dela ei vorbă, cumcă prea Sfinția sa sĕ vină sĕ binecuvinte locul unde vom pune biserica cea nouă și sĕ ne dea plan — cum sĕ fiă și sĕ ne trimită meșterĭ pricepuțĭ, carĭ au mai făcut bisericĭ.

Acum poporul îngenunchià dimpreună cu preotul și se rugà din inimă pentru viața milostivilor celor vii și pentru mântuirea sufletelor celor rĕposațĭ.

Nu mai avea poporul ce vorbi cât fù ḑiulița, numai de milostenia celui ce pune cheltuiala pentru biserică, dér nu sciau, cine e acela? Un epitrop mai îndrăsneți și-a luat inima 'n dinți și a întrebat pe preotul. Dér acela i-a rĕspuns: Intre voi este, ér voi pe el nu-l băgați în sémă. Numele lui nu mi i iertat sĕ vi-l spun, va veni vremea când toțĭ îl veți cunósce!

Acum era poporul și mai nedumerit: Cine póte fi acela? Că ḑice popa, că-i între noi; dóră nu-i Radu opșitarul! O fi venit din cătane plin de banĭ și amu că ce l'a lăsat Pavel în casa lui, vré sĕ facă o pomană cu ĕst sat nĕcăjit.

Doi anĭ de ḑile ținù lucrul bisericii. Dér când fù gata, de venì vlădica sĕ-o sfințéscă, avù la ce se uita, avù de ce se mira. Mai că era mai frumósă, mai luminósă și mai fățósă decât cele dela oraș.

Cât ținù lucrarea, în tótă Dumineca plătia popa banĭ la meșterĭ și tot-déuna era de față epitropul și diacul și însemna când, cât a dat. Și când fù biserica gata, se adeverì, că s'au cheltuit cu ea 12 mii de fl. pe lângă ce și poporenii ajutară cu carăle și cu palma cât putură și cât voiră, că silă nimenea nu le făcù.

*

Fiind poporul cuprins cu facerea bisericii, mai că nicĭ nu băgà de sémă, că Pavel nu-șĭ mai face casă, ci șede tot la socrii. Rar de mai vorbia cineva de el, ér de era Radu p'acolea, le rĕspundea: Așa, Pavel șĭ-a face casă, mai bine șede în bordeiul socru-so, decât sĕ-șĭ facă casă, că atuncĭ îi scad și oile. Vedețĭ, că de sgârcit ce e, el șĭ-a adunat și piatra de pe grădină. El nu șĭ-a face casă vecĭ pururea vecĭnică!

Și avù drept Radu, că Pavel nu șĭ-a face casă, că nicĭ nu-șĭ făcù, ci cumpărà una gata, dér ce casă? Sĕracă lume albă! Un vlădică putea ședé în ea!

Trĕba fù așa, că îl chiămà odată preotul la el. Mĕ, finule, îi ḑise popa, scii de ce te-am chiămat? Mĕ, mai ai tu ceva rênd de banĭ, cam de 15—16 mii de fl.?

— D'apoi părinte și nănașule, póte că atâta a-șĭ mai puté face, vedĭ d-ta, décă ai fi bun sĕ mergĭ unde sci d-ta sĕ schimbĭ banĭ de ceia.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După terminarea rugăciunilor în curtea parochiei greco-catolice, a păşit înainte d-l *Dr. Augustin Bunea*, secretar metropolitan şi membru în comitetul fondurilor grăniţerescĭ şi a ţinut cu vóce mişcată o vorbire prea frumósă, care s'a întipărit adênc în inimele ascultătorilor.

Étă aicĭ acest discurs funebral din cuvênt în cuvênt:

Veniţĭ toţĭ, cărora vĕ este scumpă strălucirea tronului şi a neamului mărire, şi împletiţĭ o cunună din frunḑele stejarilor secularĭ de prin romanticele văi ale Ardealului şi o puneţĭ în semn de recunoscinţă pe sicriul bravului, care în timpurĭ de grele încercărĭ s'a distins în numĕróse şi sângeróse lupte pentru tron, monarchie şi naţiune.

Aduceţĭ, soldaţĭ vitejĭ, ramurĭ de oliv de pe colinele scăldate în sânge dela Solferino şi împodobiţĭ în semn de admiraţiune catafalcul eroului, care v'a lăsat esemplu strălucit, cum trebue sĕ fiă mintea, inima şi braţul soldatului.

Spintecaţĭ încă-odată valurile Mării-Adriatice, marinarilor neînfricaţĭ, şi scoborîndu-vĕ pe malurile insulei Lissa, rupeţĭ câţĭ-va mănunchĭ de laur crescut în umbra forturilor, împletiţi-i în cunună şi aşeḑaţi-i în semn de pietate pe fruntea ilustrului căpitan, care v'a pregătit strălucita victorie navală.

Alergaţĭ şi voi, fii a naţiunei române, de pe înălţimile măiestoşilor Carpaţĭ şi aduceţĭ cele mai verḑĭ şi frumóse crengĭ de brad şi de molid. Impodobiţĭ cu ele în semn de iubire şi gratitudine mormêntul, unde are sĕ odihnéscă cel neclătit în dragoste de neam, ca stâncile munţilor şi încărunţit în merite neperitóre pentru cultura poporului român, ca piscurile lor.

Scăldaţĭ acest mormênt cu lacrĕmile vóstre ferbinţĭ, pentru-că a-ţĭ pierdut pe unul dintre cei mai ilustri bărbaţĭ, pe David baron Urs de Margina, colonel imperial şi regesc, decorat cu crucea militară pentru merite, cu ordul rusesc al Sfintei-Ana (cl. 3) cu sabia, cu insigniile serviciului de oficer cl. I., comandator al strălucitului ord. Coróna-de-fer, cavaler al ordului militar Maria Teresia, membru fundator al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român", preşedinte al comitetului pentru administrarea fondului scolar din primul regiment român de graniţă, vicepreşedinte al consiliului pentru administrarea fundaţiunii Alexandru Sterca-Şuluţiu.

Te-ai dus esemplu viu, rar şi strălucit de soldat viteaz, de Român verde, de fiiu devotat bisericei.

Nu vom mai vedé figura ta elegantă, înaltă şi impunĕtóre, capul tĕu energic, fruntea ta lată, pe care strălucia înţelepciunea şi prudenţa, ochii tĕi schinteitorĭ, în carĭ sĕ oglinda inima ta mare şi curajul neînfrânt, faţa ta arsă şi argăsită de focul sórelui şi de suflarea vênturilor pe câmpul de rĕsboiu, dér nobila, expresiva şi înseninat pururea de un suris afectuos pentru unii alţii şi despreţuitor de mórte pentru alţii.

Nimic nu-ţĭ lipsesce din ceea ce face ómenii marĭ, decât numai un panegiric vrednic de tine.

Cum voiŭ puté eu însĕ lăuda cum sĕ cuvine vîrtuţile tale frumóse şi faptele tale măreţe, când stau nu numai sub impresiunea durerii adêncĭ, ce o simţesce pentru pierderea ta fiă-care fiu al naţiunii române, ci sunt tot-odată copleşit şi de întristarea şi jalea firéscă, ce apasă inima nepotului iubitor pentru mórtea unchiului sĕu binefăcĕtor.

Dér speres, că spiritul adevĕrului mĕ va lumina şi întări, ca sĕ-mĭ pot împlini şi acéstă datorinţă ultimă faţă cu tine, şi că viéţa ta gloriósă, acţiunile tale marĭ, şi vîrtuţile tale strălucite chiar şi espuse cu cea mai mare simplicitate, şi numai în trăsăturĭ generale, ele totuşĭ prin splendórea şi puterea lor fermecătóre vor împrumuta cuvintelor mele acea nobleţă şi frumseţă ce dela sine nu o pot avé.

Mulţĭ vitejĭ a avut primul regiment român de graniţă, care se întindea în sudul Ardealului dela porţile-de-fer, până în ţéra Bârsei, însĕ nicĭ unul nu se póte asĕmăna cu David Urs de Mărginenĭ. Acesta n'a făcut cariera pe basa sciinţei militare câştigate în şcólă, ci s'a înălţat din tréptă în tréptă pe basa calităţilor sale estra-odinare, asemenea generalilor renumiţĭ, pe care Napoleon-cel-mare îi ridică din şirurile soldaţilor de rênd. In vêrstă de 18 anĭ, adecă în 1 Iulie 1834 întră ca simplu gregar în acel regiment, pururea credincios casei domnitóre şi devotat neamului românesc. Ca suboficer nimenea nu l'a vĕḑut fugind de ostenélă, séu temêndu-se de primejdii. Ceea-ce alţii făceau de silă el împlinea din sentiment de onóre, şi pe toţĭ camaraḑii sĕi îi întrecea prin însuşirile sale eminente, prin o dragoste fără seamĕn de muncă şi prin împlinirea promptă a datorinţelor sale. In chipul acesta numai cu hărnicia sa şĭ-a eluptat în 1 Martie 1841 rangul de oficer.

In timpurile furtunóse dela 1848 şi 1849 el era tot-déuna la postul sĕu, unde credinţa jurată steagului şi iubirea de neam îl chemau ca sĕ înfrângă puterea insurgenţilor. In luptele dela Oşorheiu, Lörincz-falva, Ürmös, Hidvég, Szemeria, Kászon-Ujfalu şi Bükszád locotenentul David Urs dovedì atâta vitejie şi bravură, încât doi monarchĭ puternicĭ se simţiră datorĭ a-i esprima înalta lor recunoscinţă: monarchul nostru decorându-l cu crucea pentru merite militare, ér Ţarul Rusiei cu ordul Sântei Ana, cu sabii.

Sĕ lăsăm însĕ aceste timpurĭ de tristă aducere aminte, când cetăţean în contra concetăţeanului ridică fierul mortal şi sĕ privim spre câmpiile, unde fii devotaţĭ patriei, o apărau în contra duşmanului dinafară.

In frumósa Lombardie, la Solferino, un oficer face minunĭ de bravură. E majorul Urs în fruntea batalionului sĕu, stând faţă cu o putere armată de 10-orĭ mai mare, cu divisiunea generalului frances Luzy, căruia în timp de 4 óre i-a făcut imposibilă ocuparea posiţiunii importante dela Medole. Intr'o ploaie înfricoşată de glónţe, care omora pe cei din jurul sĕu, sta majorul Urs teatral, măreţĭ, cu sânge rece, comandând cu voce puternică şi declamaţiune perfectă întocmai ca la o paradă militară, şi desemnând cu sabia sa în cercurĭ marĭ tóte mişcările, ce trupele sale aveau sĕ le facă pentru a putea resista năvalei grozave a contrarului. Oficerii mai bĕtrânĭ decât el în rang nu cutezaseră sĕ comande acéstă luptă sângeróşă, ci s'au retras din focul ucigaş. Inzadar striga în pericolul cel mai mare brigadirul Blumencron către majorul Urs: *„retrage-te, că de tóte părţile eştĭ încunjurat"*, căcĭ eroul în loc de ascultare, rĕspunse cu o cutezare uimitóre şi o voce atât de hotărîtă *„eu mĕ pot încă susţine"*, încât mórtea însĕ-şĭ rĕmase frapată şi-şĭ pierdŭ curagiul de a se atinge de viteazul, care prin acéstă bravură salvă o parte însemnată a armatei de marĭ desastre.

Chiar şi contrarul fŭ silit sĕ recunóscă publice în *Moniteur* eroismul maiorului Urs, pe care Majestatea Sa pentru acéstă vitejie rară îl decorà cu coróna de fier classa III., care este una dintre cele mai rarĭ distincţiunĭ, şi cu strălucitul ord Maria-Teresia, care sĕ dă numai celor mai vitejĭ dintre vitejĭ şi celor ce din iniţiativă propriă s'au chiar în contra ordinului primit sĕ disting pe câmpul de rĕsboiu.

Gregarul de odinióră, pe basa ordului Maria-Teresia devine baron şi ajunge curênd colonel şi comandant de regiment şi de sigur s'ar fi înălţat la rangurĭ şi mai înalte, décă în 1864 n'ar fi trebuit sĕ se retragă pentru motive, carĭ ca la Român îi servesc spre onóre. Insĕ sabia lui nu este dintre cele-ce se rup, ci dintre acelea, de carĭ armata tot-déuna are lipsă. Abia după doi anĭ de retragere, colonelul Urs este chemat din nou sub arme în rĕsboiul dela 1866, şi ca şi când sórtea i-ar fi reservat, sĕ se lupte tot-déuna acolo, unde focul era mai viiu şi primejdia mai mare, şi unde avea sĕ resiste la o putere preponderantă fŭ numit comandant de insulă şi fortăréţă în Lissa.

Trei ḑile ţinŭ atacul cumplit al flotei italiane asupra insulei Lissa, pe care voia sĕ o ocupe cu orĭ-ce preţ. Insĕ încercările ei se sfărmară de resistenţa eroică a baronului Urs, care sta neclătit, cu capul ridicat, privind superb în gura tunurilor, carĭ de pe panceratele italiane sdrobiau fortu-rile şi împrăştiau mórte, cu pieptul lărgit, ca şi când ar fi voit sĕ presente mai mult spaţiu glonţului mortal, cu nările deschise, ca şi când ar fi voit sĕ miróse obusurile, carĭ treceau peste capul lui, fără a-l atinge. Astfel s'a împlinit într'ênsul ceea-ce ângerul Domnului ḑisese către Gedeon: *„Domnul este cu tine, cel tare cu puterea"*.

După acéstă nouă faptă eroică, pentru care fŭ decorat cu coróna de fier cl. III, şi după o carieră militară atât de strălucită, baronul Urs s'ar fi putut retrage pentru totdéuna din viéţa publică, căcĭ gloria câştigată patriei şi neamului sĕu era destul de mare pentru-ca şi fără alte merite numele sĕu sĕ fiă pronunţat cu respect, pietate şi recunoscinţă.

Insĕ iubirea lui de neam nu l'a lăsat, ca şi cu el sĕ se întêmple aşa, cum sĕ face cu steagurile, pe carĭ după-ce a fost spintecate şi rupte în rĕsboiu, le atêrnăm de boltitura unui museu, pentru-ca sĕ ne mândrim cu ele.

Acéstă iubire a fost cu mult mai mare decât sĕ-l lase sĕ rĕmână în odichnă, şi sĕ nu-i inspire încă idei măreţe şi sĕ nu stîrnéscă într'ênsul putere neînfrântă spre a le realisa.

Cum s'ar fi putut răbda sĕ petrécă restul vieţii în neactivitate bărbatul acela, care în adunarea grăniţerilor dela Orlat ţinută în 11 Septemvre 1848 pretindea sus şi tare: *„Tot Românul sĕ aibă acelaşĭ drept ca orĭ-ce cetăţean al ori-cărei alte naţiunĭ, asemenea şi naţiunea română sĕ aibă aceleaşĭ drepturĭ ca orĭ-ce alte naţiunĭ ale monarchiei austriace?"*

Cum s'ar fi putut stîmpăra zelul aceluia, care încă ca locotenent alerga în 1848 în lagărul Românilor dela Blaşiu şi Teiuş spre a primi din mânile lui Avram Iancu 1600 feciorĭ voinicĭ, pentru a-i inrola în armata Majestăţii Sale şi a lupta cu ei pentru tron şi pentru dreptutile imprescriptibile ale Românilor?

Un astfel de bărbat nu putea sĕ-şĭ încheie cariera militară fără a se pune din nou în serviciul naţiunii sale cu tótă căldura inimei sale şi cu tot devotamentul sufletului sĕu nobil.

De aceea vedem, că nicĭ un moment important din viaţa nóstră culturală, socială, economică, bisericéscă şi naţională nu se póte despărţi de numele lui Urs.

La Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român îl vedem între membrii fundatorĭ, şi într'o lungă serie de anĭ în comitetul ei. Şi décă cineva s'a interesat de cea mai importantă creaţiune a Asociaţiunei, de şcóla civilă de fete, cine altul a arĕtat atâta interes desinteresat ca baronul Urs, sub a cărui ochĭ agerĭ şi controlă severă s'a aşeḑat fiă-care pétră din pomposul edificiu?

Istoria celui mai mare institut român de credit şi economiĭ „Albina" dedică o pagină fórte frumósă meritelor ce şi-le-a câştigat marele defunct pentru înfiinţarea acestui insistut, în a cărui direcţiune a fost timp îndelungat.

Când biserica era în pericol spre a fi înjugată din nou sub jurisdicţiunea altei biserice din patrie, baronul Urs alergà lângă baronul Pop la Alba-Iulia spre a protesta în contra încercărilor nouă de asuprire şi a cere, ca provincia metropolitană gr.-cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş se rĕmână independentă de orĭ-ce altă bise-

---

— Bine, Pavele şi finule. Uită de ce te întreb: Am fost în oraş şi m'am întêlnit cu boerul dela noi. El mai are vre-o douĕ orĭ trei moşii mai marĭ ca acésta dela noi. Acum îşĭ mărită o fată şi i-a făgăduit ḑestre 10 mii fl., dér banĭ nu are. Mi-a spus sĕ-i capăt cumpĕrător la moşia asta de aicĭ cu casă, cu grădinĭ şi cu pădurĭ cu tot şi eu l'am întrebat, că ce ar cere pe ele? Ér el mi-a spus, că 20 de mii, dér sĕ vaḑă banii odată, nu cred, că nu le-ar da cu 15—16 mii. Atuncĭ numai decât m'am gândit la tine. Tu ai pân' acum 2 feciorĭ, póte sĕ mai ai vre-o câţĭ-va, pune tu mâna pe moşia boerului, că nicĭ casele şi olatele nu sunt plătite cu acei banĭ. Ce ḑicĭ, Pavele?

— Ce sĕ ḑic? Iţĭ mulţămesc de învĕţătură; fi bun şi scrie boerului sĕ vină aicĭ cu un advocat sĕ facă scrisorile cum se cade, că-i dau 16 mii fl. banĭ uscaţĭ. De n'ar vré şi n'ar vré nicĭ decât sĕ slobódă din 20 de mii, da-i-oiu şi atâta, că vrednică-i moşia cu munte cu tot şi mai mult.

— Drept ai, finule!

*

Auḑit'ai Radule, ce spun ómenii? ḑise odată Rusanda, nevasta lui Radu Turcului, către bărbatul ei, cum fusese la ai lor.

— Ce spune ómenii?

— Ci că frate-tĕu Pavel a cumpĕrat moşia boerului cu curţĭ cu tot şi cu munte cu tot!

— Prostii de ale ómenilor! Cu ce sĕ le cumpere, când veḑĭ, că nicĭ o cociubă de casă nu-şĭ face de sgârcit ce este, ci mai bine şede cu socrii într'un bordeiŭ, de nicĭ viţeii sĕ nu-i ţii în el!

— Prostii ne prostii! Ci că a fost aicĭ boerul cu domnii dela oraş şi că la primărie a fost de faţă primarul şi notarul şi popa şi diacul până Pavel a numĕrat 3500 de galbinĭ la boer, ér boerul i-a dat scrisorĭ iscălite, cum că tot ce a avut el la noi în sat, tot este al lui Pavel şi a muerei lui şi a copiilor carĭ îi au şi-i vor mai avé, câtă vreme vor fi la olaltă. Acu ci că s'a şi dus boerul cu Pavel şi cu popa şi cu diacu sĕ dea în sémă lui Pavel tot ce este al lui.

— Hm! tu, muere, mĕ facĭ nebun aḑĭ; mĕ facĭ sĕ merg în sat, cu tóte că pe tina asta hîdă nu-mĭ vine ḑĕu mie gust sĕ merg. Dér par' că nu cred! de unde sĕ aibă el atâta potop de banĭ?... Că, nu-i vorbă până am fost eu dus cătană, făcutu-şĭ-a el banĭ din vite, dér în 8 anĭ, cât am cătunit, de vindea în tot anul de o miiă florenĭ şi de nu cheltuia nimic din ei totuşĭ ar fi numai opt mii de fl., dér în 3500 de galbinĭ sunt vre-o 17—18 mii de fl. Apoi atâţa banĭ n'are de unde avé! Că diacul cu glasul lui cel de piţigoiŭ sciu că n'a făcut mii de fl. Nu cred, Rusandă, nu cred şl pace. Altcum tot aveam gând sĕ dau o raită pân' la prepânaţiă, mi-s'a ciuntat tutunul, o sĕ aud eu acolo ce fierbe satul.

Dér venii Radul de vreme acasă, nu cum îi era obiceiul şi venii tare scârbit. Că, rogu-te, cum n'a fi scârbit, când frate-s'o, Pavel, cumpărà o moşiă boerésca cu 3500 galbinĭ şi nu cinstesce o cupă-douĕ de vin, orĭ de vinars batĕr?! Aşa scârbit, cum era, uità sĕ dea la vite de cină, ci se preumblà mult timp prin casă cu mânile la spate, apoi începù la Rusanda: „Aşa eu bat ţerile, slujesc pe împĕratul, şi viu acasă şi-mĭ iau o calică, ér frate-mi-o, mămăligarul de Pavel, şede şi clocesce aicĭ în sat şi ia o femeiă de-i aduce mii de galbinĭ; apoi dreptate-i? Ḑi şi tu Rusandă!

— Ḑic, că aşa ni-a fost scrisă şi împărţită, şi mai bine era şi de mine şi de tine, de nu ne cunosceam. M'ai luat de dragă şi amu-mĭ împutĭ că nu ţĭ-am adus grămeḑĭ de aur. Dér holdele cele douĕ şi fêna-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

rică din patrie, și sĕ-și aibă autonomia sa proprie și deplină.

Intre ilustrii bărbați, carĭ constituesc consiliul de direcțiune al grandiósei fundațiunĭ Șuluțiane, ocupă postul cel mai de frunte, de vicepreședinte, și promovă cu sfatul sĕu înțelept și energia sa neobosită, scopurile ei umanitare, culturale și religióse.

Intors de pe câmpul de rĕsboiu pe teritorul primului regiment român de grănițerĭ, unde servise cu onóre în tinerețele sale, tóte puterile sale trupescĭ și sufletescĭ le puse în serviciul unei cause marĭ naționale și culturale; de a preface vastul ținut mărginaș din sudul Ardealului, care odinióră rĕsuna de zăngănitul armelor grănițerescĭ, într'o grădină încântătóre, a cărei pomĭ sĕ rodéscă sciință și cultură națională neamului românesc. Cine ar putea spune, cât a trebuit sĕ alerge și sĕ lucre, și de câte-orĭ sĕ arunce în cumpănă tot pondul gloriilor sale militare, pentru-ca sĕ pótă căștiga națiunii fondul de montură al foștilor grănițerĭ, ca dintr'ênsul sĕ pótă susținea decĭ de școle românescĭ? Aceste școle i-au fost mai scumpe decât lumina ochilor și în decurs de 25 anĭ nimic nu a cruțat pentru-ca sĕ le vadă pe cel mai înalt nivel, la care póte sĕ ajungă scóla poporală. Când invidia și intoleranța și-a îndreptat săgețile sale veninóse și în contra acestor institute naționale, pieptul de oțel al baronului Urs a primit cu curagiu neînvins și acest atac, astfel încât toțĭ am vĕdut cu uimire, că nicĭ chiar forța fisică nu a fost în stare, sĕ-i smulgă din mână aceste mărgăritare naționale. Și décă în acéstă luptă nu ar fi întrevenit un factor, de care nimĕnui nu-i este iertat a se atinge, și înaintea căruia tot capul trebue sĕ se plece cu omagială supunere, altă putere omenéscă nu s'ar fi aflat, care se învingă pe eroul culturei naționale. A trebuit însĕ sĕ se plece și el înaintea acestui factor, dér în momentul acela inima i-a fost săgetată de o durere negrăită, care îl aruncă în mormânt.

In mormânt? — Nu! Tu vei fi pururea între noi nu numai prin o vecĭnică amintire a vîrtuților tale, a glorielor tale militare și a meritelor tale pentru neam, ci și prin o lucrare continuă, reală și binecuvântată, ce o îndeplinesce prin fundațiunea ce ai lăsat-o pentru crescerea fiilor și fiicelor române. Aceștĭ fii și fiice vor aminti din neam în neam numele tĕu, care se va perpetua în chipul acesta mai nobil și mai strălucit, decât décă ai fi fost fericit, ca iubita ta soție Laura sĕ nu trécă la altă viéță îndată la 10 lunĭ după cununia întêmplată în 21 Ianuarie 1860.

Privind la mormêntul tĕu, în pieptul fiă-cărui român se va trezì suvenirul vîrtuților tale consacrate onorului, datorinței, patriei și națiunei, și ni-se va pare, că ne șoptescĭ pururea, cum trebue sĕ fim, ca sĕ fim cum trebue.

Ochii noștri sĕ vor înălța apoi spre cer și te vom privi în societatea eroilor neamului nostru, între binefăcĕtorii lui cei mai aleșĭ între purtătorii culturei naționale, carĭ au lucrat cu abnegațiune pentru scóterea poporului nostru din întunerecul nesciinței. Nu ne îndoim, ca Dumnedeu milelor și îndurărilor, care te-a binecuvêntat cu calitățĭ eminente, te-a condus și scutit în rĕsbóie, te-a făcut vrednic de gloria pămêntéscă, nu va rĕsplăti faptele tale nobile și cu fericirea cerĕscă, mai vĕrtos când un archiereu evlavios te binecuvêntă și te deslégă, și când un popor întreg rostesce rugăciunĭ ferbințĭ pentru-ca se ți-se așede sufletul unde toțĭ drepții se odihnesc. — Amin!

Românii din Bucovina.

Este îmbucurător pentru noi a vedé cum frații noștri din Bucovina caută în tot chipul sĕ-și asigure în mijlocul popórelor din Cislaitania și ei o posiție tare și bine îngrădită, și cum stăruesc a dobêndi dela stăpânirea din Viena chezășia, că autonomia țĕrii lor va fi scutită și că dreptul de egală îndreptățire națională al poporului român bucovinean va fi respectat pe deplin în administrație ca și în justiție, ca și pe terenul scolar și cultural.

Deputații românĭ bucovinenĭ din parlamentul central (Reichsrath) vĕdênd, că partidele din majoritate au ridicat față cu guvernul cererea ca sĕ se asigure și estindă autonomia țĕrilor și fiă-care popor sĕ se bucure de deplina egală îndreptățire națională s'au alăturat și ei la acésta majoritate. De câtva timp, începêndu-se nisce tractărĭ între majoritate și guvern, a luat parte la ele și clubul deputaților românĭ bucovinenĭ, care a fost representat la amintitele sfaturĭ prin d-l deputat Dr. G. *Popovicĭ*. (Acesta a înlocuit pe președintele clubului, Iancu Lupul). Dilele aceste d-l Popovicĭ a făcut o dare de sémă în ședința comitetului național din Cernăuțĭ și a cerut ca acesta sĕ se pronunțe, décă este învoit cu procederea deputaților românĭ bucovinenĭ?

Étă ce se raportéză despre acésta importantă ședință:

In 2 (14) Septemvre a. c. s'a întrunit comitetul național român sub presidiul d-lui baron Victor de *Styrcea* în palatul țĕrii, pentru de a se pronunța asupra situațiunei.

La ședință au luat parte d-nii: bar. Victor de *Styrcea*, Iancu *Lupul*, Dr. Ioan *Țurcan*, bar. Eugen de *Styrcea*, bar. Nicolae *Mustatza*, bar. Eudoxiu *Hormuzachi*, Dr. Ioan cav. de *Volcinschi*, Modest cav. de *Grigorcea*, Dr. George *Popovicĭ*, Dimitrie *Socolean*, Dr. Nicu *Blându*, Ilarion *Onciul*, Varteres cav. de *Pruncul*, Constantin cav. de *Popovicĭ*, Ioan *Dihon*, George *Șandru*, Zaharie *Voronca*.

N'au putut lua parte fiind împedecați d-nii: bar. George *Vasilco*, Dr. Emil *Cricleviciĭ*, Dr. Iancu cav. de *Flondor*, Archimandrit Miron M. *Calinescu*, Leon cav. de *Vasilco*, Christof *Aritonovicĭ* și Teodor *Stefanelli*.

D-l deputat Dr. George *Popovicĭ*, în calitate de substitut al d-lui president al clubului român Iancu *Lupul*, la conferențele partidelor majorității autonomiste a schițat în liniamente generale situațiunea și cele petrecute în ședințele comisiunei și subcomitetului parlamentar, precisând raportul partidelor din majoritate, atât între sine, cât și față de cabinetul Badeni.

In urma unei desbaterĭ amănunțite s'a votat în unanimitate următórea resoluțiune:

„*Comitetul partidului național român „în deplin acord cu atitudinea politică „și procederea deputaților clubului român „din senatul imperial* **aprobă solidaritatea deputaților românĭ cu majoritatea parlamentară a senatului imperial**, *consimte, ca clubul român al se„natului imperial sĕ sprijinéscă regimul „în lucrarea pentru realisarea principii„lor enunțate în proiectul de adresă al „majorității senatului imperial* **și aștéptă, „ca regimul sĕ țină pe deplin sémă de „justele dorințe ale țĕrii și populațiunei „românescĭ.** *In deosebĭ comitetul partidu„lui național român ține mult, ca admi„nistrațiunea în țĕră sĕ fiă pusă în con„formitate cu principiile esprimate de ma„joritatea senatului imperial și sĕ fiă con„dusă în direcțiune națională și autono„mistă în spiritul și sensul acestor prin„cipii*".

Ungurii și Românii.

Sub titlul „Persecuțiile de peste munți" diarul „*Drapelul*" din Bucurescĭ scrie privitor la ilegalitățile și la persecuțiile, la carĭ noi Românii suntem mereu espușĭ din partea stăpânirii ungurescĭ între altele:

„Ungurii vor sĕ asimileze pe Românĭ prin anĭ de închisóre, prin amendĭ, prin închiderea de școle și prin luare de sânge, demonstrând ast-fel, că o mie de anĭ nu ajung unui popor venetic în Europa, ca sĕ se civiliseze și că înțelepciunea e virtutea cea mai grea de dobândit.

Am înțelege până la un punct conduita vecinilor noștri, décă ar fi ei cei dintâiŭ, carĭ sĕ inaugureze pe pământ persecuțiunea popórelor, cu scop de a le face sĕ-și piardă naționalitatea. Când cine va încércă pentru întâia óră un sistem, póte cu ușurință cădea în greșélă de a-l crede infalibil până ce desiluziile vin sĕ-i schimbe radical părerea.

Dér Ungurii au pilde numĕróse în istoria lumei, din care cu înlesnire pot vedé, că persecuțiile ipocrite, séu violente și fățișe, au deșteptat popórele persecutate din amorțire, au întărit și înălțat credințele tratate cu închisóre, cu spânzurătóre și cu fierul roș.

Au Ungurii o pildă din cele mai caracteristice chiar la hotarele țĕrei lor, la un popor cu care se înrudesc prin sânge și prin moravurĭ: la Turcĭ.

Și acolo popórele supuse cu forța au fost persecutate, sute de mii de cadavre au acoperit pământul, întunerecul a fost făcut adânc în jurul nenorociților persecutațĭ, ér resultatul final a fost, că din mormanul de cadavre și din mările de sânge au rĕsărit state independente și libere, care în scurtă vreme au întrecut pe tótă linia pe frații lor apĕsătorĭ.

Și Turcii sunt un popor numeros, rĕsboinic, cu care la un moment dat Europa întrégă a avut de furcă, ér Ungurii sunt puținĭ, fără amicĭ pe lume, înconjurațĭ de dușmanĭ, care-i întrec cu mult în numĕr..."

Vocĭ din pressă
privitor la visita împĕratului Wilhelm în Ungaria.

Este interesant a cunósce părerile foilor din străinătate asupra visitei împĕratului german în Ungaria. Părerile se deosebesc după posiția politică, ce o ocupă diferitele diare, dér în fond tóte se unesc într'un punct: că împĕratul Wilhelm, venind — curênd după întrevederea cu regele Italiei la Homburg — în Austria, a voit printr'asta sĕ dovedéscă, că legăturile dintre puterile triplei alianțe sunt cele mai strînse și amicabile.

Étă părerea câtorva diare de frunte englese, francese, rusescĭ, germane și a diarului Cehilor tinerĭ din Boemia:

Corespondentul din Viena al lui „*Times*" îngrămădește în corespondența sa despre visita împĕratului Wilhelm atâtea laude și tămăieli pe capul Ungurilor, încât 'ți vine a crede, că anume a fost comandată și bine plătită corespodența. De pildă: „Poporul maghiar posedă pentru a produce efect un deosebit talent, el adeseorĭ a și dovedit, că scie sĕ tragă folos pentru ajungerea scopurilor sale și din politica decorativă. El vede în actula visită a împĕratului german la curtea ungară recunóscerea independenței statului ungar, care recunóscere este încă mai clară și mai pronunțată, decât s'a întêmplat acéstă în felicitările solemne din anul trecut, cu prilegiul sĕrbărilor millenare.

„*Journal des Débats*" vede în visita împĕratului Wilhelm rĕsplata pentru faptul, că guvernul ungar este cel mai zĕlos apĕrător al politicei germane în Austria.

„*Le Temps*" vorbesce mai întâiŭ despre temerile Ungurilor privitor la desvoltarea lucrurilor în Austria și dice: „Primirea entusiastă, pe care Budapesta o pregătesce celui mai puternic dintre Germanĭ, se face

---

țul, și boii și oile, ce mi-le-a dat tata, nimic au fost? Sunt eu vinovată, décă în ĕștĭ patru anĭ, de când suntem luațĭ, mergem ca racul? Că eu lucrez cât o muere, dér tu cum facĭ, cum dregĭ, că acușĭ n'a fi códa de vită în ograda nóstră!

— Adecă eu prăd!

— Sciu că nicĭ nu adunĭ! Că alt om, sĕ fi rĕmas dela ai lor cu așa avere ca tine și sĕ-i fi mai adus și muierea, cât ți-am adus eu, adĭ era putred de bogat, dér bogăția nu se ține numai cu pipa cea lungă de-a lungul satului și tot în prepânație. Unde vedĭ tu pe tata orĭ pe cumnatul Pavel stând în prepânație pe vremea lucrului?

— Tacĭ, neghióbă, că te pușc!

— Pușcă-mĕ, că numai pușcată sunt bună, după ce mi-ai pușcat destrea! Dér adă-ți aminte, că avem 3 copii, pe aceia nu-i poțĭ pușca, că te-a bate Dumnedeu.

— Tacĭ, scorpie și calică, că tótă țiră te fac!

Vorbele lor cele mustrătóre se audiau din drum și unde le era casa chiar în drumul cel mare, multă lume le audiră și îndată era plin satul, că Radu se cértă cu Rusanda lui, și ea plânge, că el vré sĕ-o pusce cu pistolul. Vestea merse pân' la tatăl Rusandei, acela alergà acolo cu feciorii și cu vecinii sĕ-și scótă fata și nepoții. Se începù o gălăgiă, de Dómne ferește! In urmă-i împăcară, cum îi împăcară, dér frații Rusandei și tată-s'o n'au închis ochii tótă noptița, păzeau prin vecinĭ, ca, de vor audi ér cértă, sĕ sara Rusandei într'ajutor.

*

Pavel cu socrii lui ședea la olaltă în curțile boerescĭ, munceau împreună și trăiau împreună. Pe el nu se vedea nicĭ o schimbare, era tót cel domol, cu tóte că avea turma lui de oi, ciurda lui de vite, stava lui de cai, și tóte pășunate vara numai pe muntele lui și tóte adăpostite iérna în grajdurile și staurile lui. El cu socru-s'o era în tot locul, ei grijau și adunau, ér boresele țineau bunul rênd la casă și făceau de mâncare pentru căsenĭ și pentru lucrătorii cei multĭ, de carĭ aveau lipsă. Duminecile și sĕrbătorile erau amêndoi la biserică și cântau amêndoi în strană: „Dómne strigat'am cătră tine audi-mĕ, audimĕ Dómne!"

Și ómenii, când îi audiau așa cântênd, se gândiau: Pe voi bine v'a audit Dumnedeu, dér și vrednicĭ a-ți fost sĕ vĕ audă!

Mersese vestea lui Pavelu Turcului în tot ținutul toțĭ erau făloșĭ, décă-i pot da bună diua și-l pot întreba de trăit. Cuvênt rĕu despre el nime n'a audit.

*

După vre-o dece anĭ era mare zarvă prin sat. Eșise douĕ căruțe pline de domnĭ din oraș și dimpreună cu primarul și cu jurații satului traseră înaintea casei lui Radu Turcului. Ci că era dator la o bancă cu 200 fl. și nu plătise camăta multă vreme, acum venise sĕ-l scótă din casă și din moșie și se le vêndă cui va vré sĕ pună miile la bancă. Vestea merse până la Pavel, care descărca nisce fân cu socru-s'o. „Se mergĭ, Pavele, dise bĕtrânul, sĕ vedĭ ce este? De-i nevoie mare, pune banii tu și scrie casa și moșia pe copii, c'apoi nu le mai póte prăpădì, apoi 'i-le dă sĕ le folosésca. E pĕcat de Dumnedău sĕ mérgă agonisita cuscrului — fiă iertat — în mânĭ străine. Ia-le pe séma nepoților tĕi, dór ei vor fi mai bunĭ decât Radul".

— „Óre bine va fi, socrule?

— „Bine, dragul socrului".

Și luà Pavel 300 fl. în șerpar și merse la fața locului, sĕ vadă ce e? Adecă acolo licitau casa și moșia lui Radu Turcului. Jidanul Izig îmbia 2200 fl. Jidanul Moise de 2205 fl. Armeanul Gherguț îmbia 2210 fl.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

nu numai aliatului diplomației (!!) ungare, ci și *ocrotitorului politicei maghiare*".

Dintre diarele rusesci cunóscem numai părerea lui „*Novoie Vremia*". Acest diar vede interesul de căpetenie al toastelor ce se vor pronunța în curênd la Budapesta, în aceea, că *Bismarck* disese între altele despre alianța ruso-francesă, că acéstă alianță va ajunge vr'o însemnătate „seriósă numai în casul, décă se vor arăta simptóme de desbinare între Germania și Austro-Ungaria". E de prevědut, că împăratul Wilhelm va constata absoluta lipsă de „simptóme de desbinare între Austro-Ungaria și Germania"...

„*National Zeitung*" din Berlin constată, că Maghiarii au întrecut cu mult pe toți vecinii lor în energica conștiință a urmărirei scopurilor precum și în pătrunderea politică. Ómenii de stat maghiari sunt și adi radimul cel mai solid al triplei alianțe și în acéstă direcțiă tótă țéra se află la spatele lor. Ei sciu, că contra potopului slav, care-i încungiură, au cel mai tare zěgaz de apărare într'un aliat puternic, anume Germania. Și noi Germanii scim prețui după merit pe Maghiarii liberali cu pětrundere politică ca pe un sprijin solid al politicei pacínice a triplei alianțe în momentul, când pare a se apropia chaosul federalistic în cealaltă jumětate a monarchiei austro-ungare".

„*Národni Listy*" dela 14 c. e de părere, că atât visita regelui italian Umberto la manevrele din Homburg cât și venirea împăratului german *Wilhelm II* în Ungaria se întêmplă sub impresia ce a produs'o asupra Germaniei visita președintelui Republicei francese *Felix Faure* la Petersburg.

Fóia cehică scóte la ivélă din toastul regelui Umberto, că „a uitat cu totul de Austro-Ungaria, ridicându-și paharul numai pentru prietenia între Germania și Italia".

Cât despre visita lui *Wilhelm II* în Ungaria „*Národni Listy*" nu se pronunță în nici un fel asupra însemnătății ei, ci face numai polemică cu cele ce spun diarele nemțesci atât de la noi cât și din Germania. Spre a le combate fóia cehă se provócă la disele de odinióră ale lui *Kossuth* și la cele ce a spus *Kasics* în consiliul comunal din Budapesta, pentru a protesta contra primirii solemne a împăratului german. *Kasics* anume a dis între altele: „Viitorul aparține Slavilor, ér nu Germanilor. Și décă actualul Țar rusesc, favorabil și nouě Maghiarilor, se împacă cu Polonii, Slavii se vor dovedi ca eliberatorii noștri din jugul german".

SCIRILE DILEI.

— 6 (18) Septemvre.

Suveranii români la Ragaz. Regele și Regina României au avut ca óspeți, în tot timpul dela 23 August și până la plecarea lor din Ragaz, pe contele și contesa de Flandra cu fiii lor principele Albert al Belgiei și principesa Iosefina Carol de Hohenzollern, pe principesa de Wied, mama reginei, principele Frederic de Hohenzollern, fratele regelui, și principele de Wied, fratele reginei. Duminecă, 24 August, MM. LL. au visitat frumósa posiție dela Luzienstag. Joi, 28 August v. regele și regina cu principesele mame și principii Frederic de Hohenzollern și Wilhelm de Wied, au făcut escursiune cu trenul la satul Weesen, ér a doua di s'au dus la satul Einsiedeln, unde au visitat vechea mănăstire a Benedictinilor. La 30 August, fiind aniversarea luărei Griviței, regele a primit numeróse felicitări, ér regina a primit un prea frumos buchet dela d-l senator Poroineanu. Intre alte visite ce au primit, în cursul ultimei sěptěmâni, a fost și acele ale monseniorului Jacquet, episcopul catolic la Iași și a d-lui Bernaert, președintele camerei belgiene, cu dómna. Duminecă, 31 August, Suveranii au părăsit Ragaz, îndreptându-se spre Reineck. O mare mulțime i-a întovărășit la gară, salutându-l cu respect și iubire.

Eșit din arest. Marța trecută a eșit din arestul poliției din Sibiiu d-l *Dr. Ioan Rațiu*, care a fost închis 10 dile din causă, precum scim, că a convocat conferența generală a alegătorilor români în Octomvre anul trecut, — conferență, a căreia ținere a fost oprită.

Testamentul baronului Urs. Incă cu mai multe luni înainte de mórtea sa, neuitatul baron Urs de Marginea a regulat lăsământul său și *a predat întréga sa avere, de vre o 50,000 fl. capitlului metropolitan din Blașiu* în scopuri de cultură și filantropice. Conform testamentului, averea e menită pentru stipendii pe séma copiilor de foști grănițeri din comitatele Sibiiu, Făgăraș și Hunedóra. Până și de bibliotecă s'a îngrijit rěposatul, luând dispositiile de lipsă.

Convertire. Ni-se scrie: „D-nul *Ioan Stoilla*, inspector la banca de asigurațiune „Transilvania" în Arad, fiul preotului român Șerban Stoillă din T.-Butin, s'a logodit dilele acestea cu d-ra *Elisabeta Molnar*, fiica unui Maghiar de religiunea reformată din Arad. Logodnica însě, pentru a intra în voia fiitorului ei soț, a eșit din sînul bisericei reformate și a primit religiunea nóstră cea drept credinciósă rěsăriténă română, intrând în sînul națiunei nóstre. Acesta este un cas rar și dovedesce bărbăția tinerului logodnic, care merită a fi felicitat din partea nóstră împreună cu logodnica sa".

Alegere de notar. Din Ursad ni-se scrie cu data de 1 Septemvre n.: Plin de bucuriă vin a vě aduce la cunoscință resultatul alegerei de notar, ce s'a sěvêrșit astădi în comuna nóstră românéscă Ursad. Din cinci comune românesci, ce se țin de acest notariat, toți alegětorii au fost pentru candidatul român *Ioan Roiti*, măcarcă un Ungur încă umblase sě câștige pe alegětori pentru o rudeniă a sa. Astfel nici nu s'a mai votat, ci unanim s'a ales candidatul român amintit, cu a căruia purtare de până acum, cât a administrat acest cercu, am fost cu toții mulțămiți. Sperăm, că în viitor d-l Roiti va da și mai multe și mai frumóse dovedi, că a fost vrednic de încrederea, ce Românii cu atât drag și-au pus în d-sa. Onóre alegětorilor români, cari s'au purtat așa de bine! — *G. P.*

Alegere de învěțător. Aflăm, că Duminecă trecută, în 31 Aug. v., s'a ținut în Codlea alegerea de învěțători. Candidați au fost d-nii Nic. Rădoiu și Ananiă Boldor. Majoritatea voturilor a întrunit'o d-l *Boldor*, care a și fost ales.

Falsificatori de bani. Dela Betlean, în comitatul Solnoc-Dobâca, se scrie, că gendarmeria a prins dilele acestea o mare bandă de falsificatori de bani. Falsificatorii sciau sě fabrice talери de câte 1 fl., coróne și băncuțe de câte 20 și de câte 10 bani (filери). Imitatiunea era escelentă, așa că singurul semn, după care s'au putut cunósce, a fost acela, că talerii și corónele false nu dedeau sunet.

Un profesor suspendat pentru căsătoria civilă. Cetim în „Budapesti Hirlap": „Nu de mult s'a căsătorit profesorul dela gimnasiul staturilor catolice din Brașov, Paal Geza. La încheiarea căsătoriei, el n'a ținut sémă de ritualul bisericesc, ci s'a presentat cu mirésa sa numai la conducětorul de matricule. Consiliul de direcțiune al staturilor catolice (la propunerea episcopului Majlath) a pornit din causa acésta cercetare în contra profesorului, ér sfirșitul a fost, că *profesorul* din causă, că a trăit într'o căsătoriă încheiată *numai* înaintea forului civil, *a fost dat afară din post.*" — Hotărîrea acésta s'a adus în 13 Septemvre. Ea va servi ca o lecțiă pentru toți aceia, cari deși se află în posturi confesionale, cutéză a desconsidera canónele și poruncile bisericesci.

Producțiune și petrecere în Rotbav. In comuna Rotbav, din comitatul Brașovului, s'au dat în 24 Aug. v. c. o producțiune și petrecere, despre care primim un raport plin de laude pentru poporul și conducětorii săi din Rotbav. Producțiunea s'a inceput la 8 óre séra în sala dela birtul cel mare. Deschiderea a făcut'o d-l învěțător *G. Fulea*, care urcându-se pe bină anunță începerea producțiunei. S'a jucat piesa teatrală „Curca", cu succes fórte frumos, fiind diletanții des aplaudați. Au urmat apoi opt piese musicale, mai tóte acompaniate cu violina din partea d-lui învěțător G. Fulea cu ajutorul studentului septiman I. Stoica, fiul învěțătorului pensionat din acea comună. Multe dintre piese au trebuit sě fiă repetate la dorinta publicului. In fine a urmat dansul. La miedul nopții s'a jucat de către 10 tineri costumați „Căluașerul", „Bătuta" și „Sêrba". La petrecere au participat și multe familii din comunele vecine Feldióra, Măerus și Crisbav, ba și câțiva Brașoveni și óspeți din România. D-l D. Iarca din Brașov, care încă a luat parte la petrecere cu familia, a ținut poporului o vorbire, îndemnându-l sě și păstreze și iubéscă limba ca cel mai scump odor. D-l Iarca a fost fórte aplaudat. Așa ni-se descrie decursul acestei petreceri și producțiuni poporale.

„Sălăgiana", noua bancă românéscă, ce s'a înființat în Șibou, își va începe activitatea sa în 20 Sept. n. c. Depunerile la acéstă bancă se fructifică cu $5^1/_2$%. — De asemenea s'a deschis și în Nădlac o nouă bancă românéscă „*Nădlăcana*".

Scóla română din Sofia. In cursul anului scolar 1896—97 scóla română din Sofia, care are 4 clase, a fost frecuentată de 62 băeți și 50 fete, dintre cari 56 băeți și 40 fete au trecut cu succes, clasele lor. 12 elevi și anume 7 băeți și 4 fete au terminat cursul clasei a IV-a.

O femee marinar. Diarele din Londra raportéză că o femee, Hannah Webber, cântăréță dela café-concert, de fel din Anglia, aflându-se de mult timp în Statele-Unite și dorind sě se întórcă în țéra ei natală, s'a angajat ca matroz pe bordul unui vapor care pleca în Anglia. Sexul matrozului a rěmas necunoscut pe tot timpul călětoriei, Hannah Webber lucrând cu aceeași sîrguință și pricepere ca și cei-l'alți camarazi de pe vapor. Numai la Mersey, când s'au zărit cóstele Angliei, ingeniósa cântăréță a fost descoperită de comandantul vasului.

Liferare de bucate. Intendantura corpului 12 de armată din Sibiiu cu data de 10 Sept. n. c. face cunoscut celor interesați, că pentru magazinele militare de bucate din Sibiiu, Brașov, Alba-Iulia și Clușiu voesc a cumpěra pe cale de oferte sěcară și ověs. Terminul pentru înaintarea ofertelor este până în 29 l. c. la 10 óre a. m. Amănunte se pot căpěta la cancelaria camerei comerciale din Brașov.

Impușcat de o femeă. Din Tulcea se scrie, că o crimă oribilă s'a petrecut dilele trecute într'o viă din comuna Greci, acel județ. Individul D. Burlacu, păditor de vite, întorcêndu-se cu turmele dela pășune, când a ajuns în marginea satului, a lăsat vitele singure și s'a dus în via femeei Luța I. Batistă pentru ca sě fure struguri. Proprietara viei, věduva Luța, surprindênd pe Burlacu în vie, a tras un foc de pușcă asupra lui și l'a lovit în partea stângă a pieptului, ucigêndu-l pe loc. Autoritățile, cari au fost avisate de acéstă crimă, au dispus imediata arestare a criminalei și înaintarea ei la parchet.

Musica militară va concerta mâne séră, Duminecă, în pavilionul de sticlă dela otel „Pomul verde". Inceputul $7^1/_2$ óre. Intrarea 20 cr.

Misiunea română la Stockholm. Misiunea română însărcinată de Regele Carol spre a saluta pe M. S. Oscar al II-lea, Regele Suediei și Norvegiei, care va celebra astădi Sâmbătă la 6 (18) a. c., aniversarea a 25-a a suirei sale pe tron, a sosit Marți la Stockholm. Acéstă misiune se compune din d-nii Al. Beldiman, ministru plenipotențiar al României la Berlin; colonel Coslinski și Eug. E. Stătescu, atașat de Legațiune. Misiunea a fost primită alaltăeri în audiență oficială, de către M. S. Regele Oscar al II-lea.

Lupii în Rusia. O revistă de istoriă naturală a operat o numărare aproximativă a lupilor în imperiul Țarilor: se pare, că sunt peste tot 175.000 lupi. Se pare, că cu tot rěsboiul neîncetat ce se face lupilor, numărul lor nu scade, de-óre-ce prădările făcute de ei sunt aceleași. Lupii sfâșie pe an cam 180.000 vite mari, 560.000 oi, 100.000 câni, — ceea-ce face perderi de peste 15,000.000 ruble. Afară de asta, în mijlociu sfâșie și 150 de ómeni pe an.

Avis important. E de recomandat, ca sě se țină în familiă: Balsamul pentru stomac al lui Dr. Rosa și alifia de casă din Praga, ca mijlóce de vindecare fórte bune și probate. Se póte procura din farmaciile locale.

La începutul anului școlar.

Școla are menirea, de-a cresce, séu de-a forma ómeni deștepți, harnici și folositori, desvoltându-le facultățile spirituale și învěțându-i a cugeta bine, a vorbi corect, a-și esprima cugetele în scris, a face socoteli, așa ca sě nu pótă fi înșelați de alții; învață mai departe a cunósce minunile naturei, precum și frumsețile ei. Tot școla, décă e confesională, îl face a cunósce pe Dumnedeu atotputernicul, care-l susține și dela care are tot binele și astfel, nobilitându-l, îl face religios.

Precum marmora nepoleită nu are nici un preț, așa nu are preț în diua de adi nici omul fără învěțătură. Din contră însě, învěțătura ri-

---

Dér cum se ivì Pavel și întrebà, ce-i și cum, toți încetară. Judele-i spuse, că Radu datoresce bancei 2230 fl. și spesele de adi fac 30 fl.

— Décă așa stă lucrul, atunci, Domnule jude, poftesc sě nu se liciteze mai departe. Banii-i pun eu, ér casa și moșia poftesc sě se scrie pe numele copiilor lui Radu, a nepoților mei, că Radu mi-e frate bun, suntem dela un tată și dela o mamă. Până Radul va trăì, are drept sě lucreze moșia și sě trăéscă de pe ea, dér de ar muri și el și copii lui, atunci, poftesc sě se scrie pe biserică, sě fiă o preotului, pentru care lucru va avé sě facă în tot anul slujă de 2 ori pentru sufletul tatii și a mamii.

Dicênd acestea, scóse din șerpar 2500 fl. și-i le puse acolo pe masă înaintea domnilor, ér ei scriseră precum pofti el.

Věděnd Radul acéstă faptă a lui Pavel, rupse într'un plâns și rugà pe frate-s'o de iertare. Ér Pavel îi întinse mâna și-i dise: Te iert, frate, că sciu că nu tu ai făcut cele rele împotriva mea, ci trăsnitul de vinars, care s'a încuibat în capul tău în cei opt ani cât ai cătunit. Că tu când ai mers de-acasă n'ai fost așa. Étă, aci aude mai tot satul, tu mi-ai voit rău, în rětăcirea ta, dér Dumnedeu l'a întors spre bine. Tu m'ai scos din vatra părinților mei, ér Dumnedeu m'a dus la o comóră, din care făcui biserica și cumpěra-i moșia boerésca, și tot din comóra aceea rescumpěraiu adi moșia și casa, pe care era cât p'aci sě pună mâna Jidanii. Acum jură-te în fața satului, că nu-i mai bea, și vino că-ți dau 2 boi, 2 vaci și 30 de oi sě fii érăși cum ai fost odată, — nu códa satului, ca acum.

Și s'a jurat Radu și s'a făcut om ca ómenii și prinse și el a cânta cu frate-s'o din strană: „Dómne strigat-am către tine audi-mě, audi-mě Dómne". Și: „De te vei uita la fără-delegi, Dómne, cine va suferì, că la tine este milostivirea!"

Ión Pop Reteganul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dică pe om la o tréptă de egalitate cu ceilalţĭ. Adĭ fiiul plugarului póte sĕ ocupe meseria, pe care o ocupă şi nobilul, décă are sciinţa şi învĕţătura de lipsă.

Sciinţa face pe om, nu puterea. Prin sciinţă se face omul membru folositor societăţii, naţiunei şi ţerei sale. Ea e moştenirea cea mai preţiósă, ce o póte lăsa un părinte fiilor sĕi — este averea pe care furii nu o fură şi focul nu o arde. Din causa asta tóte popórele înaintate au avut cea mai mare grijă de şcolĭ.

De aceea şi noi Românii trebue sĕ avem cea mai mare grijă de şcolĭ, căcĭ, pe cât de puţin preţ se pune pe un om neînvĕţat, întocmai aşa se pune puţin preţ şi pe un popor neînvĕţat. Poporul, care nu iubesce învĕţătura şi nu înaintéză în sciinţă, este întrecut de celelalte popóre.

Este adevĕrat, că în asĕmĕnare cu trecutul ne aflăm şi noi pe calea cea bună şi frumósă a progresului. Pe lângă tóte persecuţiunile din partea contrarilor, am ajuns sĕ avem şi noi adĭ un numĕr frumos de şcóle de ale nóstre, avem diverse reuniunĭ, societăţĭ etc., carĭ tóte dovedesc, că am păşit în calea cea bună a progresului. Dér atâta încă nu e destul; pentru a ajunge la ţinta dorită, se recere încă multă jertfă, abnegaţiune şi muncă.

Invĕţămêntul numai acolo póte progresa şi produce róde, unde poporul este prietinul învĕţămêntului. Nu ajunge, ca cineva sĕ-şĭ trimită fiiul la şcólă, ci sĕ se şi intereseze, că ce face fiiul sĕu la şcólă, ce învaţă şi cum se pórtă acolo. Câteva cuvinte către învĕţător, prin carĭ părinţii sĕ caute a se informa despre purtarea şi diligenţa băiatului, costă puţină ostenélă pe părinţĭ, pentru băiat însĕ este o îndemnare puternică vĕdênd, că părinţii lui se interesézĕ de el şi îl controlézĕ.

Séra, de esemplu, mama séu tata sĕ întrebe pe băiat, că ce a învĕţat peste ḑi în şcólă? Sĕ le vorbéscă despre şcólă ca despre un loc, unde pot învĕţa multe lucrurĭ bune şi folositóre décă vor fi atenţĭ. Aceste cuvinte vor pĕtrunde adênc în sufletul băiatului şi îl vor face sĕ îmbrăţişeze şcóla cu plăcere şi sĕ se siléscă a învĕţa tot mai mult, pentru ca sĕ aibă ce istorisi părinţilor.

Aceste sĕ şi-le însemne bine părinţii, mai ales acum, la începutul anului şcolar.

Emiliu Frâncu,
învĕţător poporal.

Reuniunea română de consum din Făget.

Trebue sĕ ne intereseze pe toţĭ mersul şi desvoltarea reuniunilor române de consum, deórece pe terenul economic acestea promit înaugurarea unei nouĕ epoce între Românĭ.

Esperienţa de un an, ce au făcut'o în privinţa acésta fraţii noştri din Banat cu *„Asociaţiunea de consum“* din Făget, póte servi ca un puternic esemplu de încuragiare şi imitare. Ţinutul Făgetului este cel mai steril şi prin urmare şi cel mai sĕrac din întreg Bănatul. Bucate nu se produc mai nicĭ-odată atâtea, ca sĕ fiă de ajuns pentru muncitorĭ, aşa că locuitorii sunt siliţĭ a-şĭ agonisi pânea lor ca muncitorĭ pe la ocne, orĭ ca tăietorĭ de lemne prin pădurile erariale din jur etc. Va sĕ ḑică terenul pentru înfiinţarea unei reuniunĭ de consum aicĭ era mai puţin potrivit ca în multe alte ţinuturĭ de-ale nóstre.

Afară de acestea, reuniunea de consum din Făget fiind cea dintâiŭ reuniune de felul acesta în părţile bănăţene, a avut de-a lupta cu marĭ neajunsurĭ, căcĭ necum poporul, dér nicĭ măcar fruntaşii, bărbaţii cu carte ai poporului nostru, nu se puteau însufleţi pentru o asemenea întreprindere, ba precum se vede s'au aflat şi de aceia, carĭ au lucrat chiar în contra înflorirei reuniunei. Unde mai pui apoi stăruinţele contrarilor, carĭ în tot chipul s'au silit, ca sĕ împedece înfiinţarea acestei reuniunĭ şi sĕ-i dea o lovitură de mórte chiar în primul an al înfiinţărei sale.

Şi cu tóte acestea, „Asociaţiunea de consum“ din Făget s'a înfiinţat şi în primul an ea a luat un avênt, ce am puté ḑice că întrece şi e mai promiţĕtor chiar şi decât avêntul băncilor nóstre. S'a înfiinţat cu un capital numai de 21,530 fl. Dintre aceştia însĕ, 17,186 fl. s'au spesat cu edificarea unei prăvălii şi comerciul aşa-déră a rĕmas a se face *numai cu un capital de 4344 fl.* După acest capital deja în primul an de gestiune Asociaţiunea a avut un *profit curat de 5398 fl. 92 cr.*

In faţa unui resultat atât de îmbucurător e uşor de înţeles, că prima adunare generală a „Asociaţiunei de consum“ din Făget, ce s'a ţinut în 10 Septemvre n. c., a fost cât se póte de însufleţită. După cum aflăm dintr'un raport al „Dreptăţii“, din care împrumutăm aceste date, la adunarea, care s'a ţinut sub cerul liber, a luat parte lume fórte multă. A ţinut o vorbire mai întâiŭ d-nul protopop Sebastian *Olariu*, directorul esecutiv al băncei „Făgeţiana“, arătând neajunsurile, cu carĭ a avut de-a lupta acéstă asociaţiune, ér după aceea vorbì d-l Toma *Haneş*, directorul esecutiv al Asociaţiunei de consum, care spuse, că pentru a consolida tot mai mult acéstă întreprindere, s'a decis *a se înmulţi capitalul social la 30,000 fl. împărţiţĭ în 1200 acţiunĭ de câte 25 fl.*, ér firmei sĕ 'i se dea în viitor numele: *„Gloria“*, societate comercială pe acţiunĭ.

Circulaţiunea anuală a cassei a fost: 320,432 fl.

Profitul curat s'a hotărît a se împărţi astfel:

1. Fondului de reservă . .	539.88
2. Remunerarea direcţiunei .	1390.—
Comitetului de supraveghere	115.—
3 Conducĕtorului comercial şi comptabilul	110.—
4. Personalul de prăvălie .	87.04
5. La acţionarĭ dividendă 6%	1291.80
6. Dotaţiune estraordinară fondului de reservă	460.12
7. Crearea unui fond, pentru ţinerea în stare bună a caselor societăţii	405.—
8. Profit transpus în contul anului viitor	1000.—
Cu totul:	fl. 5398.84

Va sĕ ḑică pe lângă tóte greutăţile începutului, noua societate de consum a dat acţionarilor un câştig de 6%, pe lângă fondul de reservă de aprópe o miiă de fl. şi pe lângă profitul de o altă miiă fl. transpus în contul anului viitor.

Acest resultat nu mai are lipsă de comentar. Românii sĕ îngrijéscă a înfiinţa reuniunĭ de consum cât mai multe şi pe popor sĕ l îndemne a-şĭ procura mărfurile de lipsă numai dela acestea. Făcênd astfel, ne vom puté şi noi emancipa măcar în parte de sub esploatarea străinilor.

Sânţire de biserică.

De lângă Blaşiu, Sep. 1897.

In vara acésta s'a reparat din temeliă biserica română gr. cat. din Sâncel, lângă Blaşiu. Isprăvindu-se tóte lucrările, Duminecă în 5 Sept. n. c. a urmat sfinţirea bisericei, despre care vréu sĕ vĕ raportez.

Timpul încă a ajutat, ca acéstă serbare sĕ reuşéscă cât mai bine, fiind o ḑi fórte frumósă. I. P. S. S. Metropolitul Dr. Victor Mihalyi la órele $7^3/_4$ diminéţa, însoţit de Rvds. Dn. canonic Gavrilă Pop a sosit înaintea sântului locaş în trăsură deschisă trasă de 4 cai. Poporul şi elevii de şcólă erau aşeḑaţĭ în 2 rênduri de amêndouĕ părţile drumului de către Blaşiu, sub conducerea harnicului lor învĕţător T. Pănăzan; astfel au întimpinat pe bunul lor păstor, salutându-l cu cele mai entusiaste urărĭ de „sĕ trăéscă“.

La întrarea în curtea bisericei, unde era ridicat un frumos arc de triumf, cu inscripţia în trei-colorĭ: „Bine a-ţĭ venit“ — a fost întimpinat de d-l Ioan Horşia, administratorul tractual, şi de cei concelebranţĭ ai serviciului divin. Aci d-l administrator tractual prin o vorbire scurtă, dér bine simţită, bineventă pe Escelenţa Sa în numele comunei bisericescĭ Sâncel. Escelenţa Sa, rĕspunḑênd, îşĭ esprimă mulţămirea, că are de-a da cea dintâiŭ binecuvêntare şi de a împlini primul act de sânţire în archidiecesă chiar aicĭ, în acéstă comună frumósă şi compactă.

Intrând apoi în biserică, numai decât s'a început s. liturgiă, la care pontificând însu-şĭ I. P S. Sa, însoşit de d-nii: canonic Gavrilă Pop, Ioan Horşia, Vasile Smigelschi, preot în Sâncel şi Aurel C. Domşa din Blaşiu, ér ca diaconĭ d-nii: Dr. Aug. Bunea şi Laurenţiu Pascu. Cântările liturgice au fost esecutate de un cor improvisat de câţi-va învĕţătorĭ sub conducerea d-lor Nicolau Ionaş şi Aton Papiu, profesorĭ de cântărĭ.

După cetirea s. Evangelii, Escelenţa a ţinut o frumósă predică către poporul adunat, de care era literalminte plină acéstă mare biserică.

Terminându-se s. liturgie, a urmat sfinţirea apei, după care stropindu-se s. biserică, s'au botezat toţĭ credincioşii.

După serviciul divin, Escelenţa Sa a cercetat pe mai mulţĭ fruntaşĭ ai comunei, făcênd prin acésta mare bucuriă întregului popor. A cercetat scóla. A întrebat de numĕrul elevilor obligaţĭ şi a îndemnat pe fruntaşii comunei, ca în viitor pe lângă cei 2 învĕţătorĭ, carĭ sunt acum, sĕ mai institue şi un post pentru o învĕţătóre.

O masă în onórea Escelenţei Sale a dat d-l Vasile Smigelschi, preotul local, luând parte tóte persónele, carĭ au oficiat apoi întreprinḑĕtorul Ştefan Oltean, care a reparat biserica, notarul ş. a.

Séra la $6^1/_2$ óre a urmat petrecerea cu joc cu un public nu tocmai numĕros, aşa că sala dela şcólă, în care s'a ţinut petrecerea, nu era nicĭ prea-prea plină, nicĭ de tot de tot gólă. Pentru mine a fost tocmai bine aşa, căcĭ cel puţin mi a ajuns timpul sĕ le joc pe tóte, şi se cam întreb, ce-i şi cum, ca omul candidat de-un „hymen“.

Dér mĕ tem, Domnule Redactor, că voiŭ mai avé onóre sĕ Vĕ raportez despre petrecerĭ tot ca „burlac“, căcĭ anul acesta nu-s bucate „Domnule“; décă eştĭ dascăl e mai rĕu, că nu-ţĭ ajunge plata pe haine, săpun, grâu. De aceea m'am hotărît sĕ amân pe ḑile mai bune; am noroc ca amânatul şi cu nădejdea; şi tot cu nădejdea trece an de an. E adevĕrat, că mi-au plăcut vre-o una, douĕ, trei, dér povestea Ţiganului: nu sciu lor plăcutu-li-a de mine.

Dér haid' sĕ înşir cu numele pe domnişórele române, póte că prin asta îmĭ voiŭ atrage simpatia, — cam aşa fac şi alţii. Dintre dómne am vĕḑut pe Dómna A. Domşa (Blaşiu), Stoian (Petrisat), Lita (Iclod), Smigelschi, Marele, Frăţilă (Sâncel) etc. Domnişóre? — Dómnişórele Moldovan (Cergău mic), Bran, Marele, Truţa (Sâncel), Săbăduş (Pănade), Schiau (Iclod), Popescu (Feisa), Langa (Tătârlaua), Trifu (Făget) şi încă câte-va Dómne şi Domnişóre străine, dér eu ocupat de alte gândurĭ „serióse“, m'am „cam“ zăpăcit şi am „cam“ uitat; de aceea mii de scuse.

Mi-a spus cassarul, că s'au adunat 46 fl. 70 cr., din carĭ ar resulta peste 30 fl. venit curat în favorul bisericei.

Ér acum obosit de frigurĭ, — ce fiă vorba între noi, le-am chiar de atuncĭ, — vĕ rog daţĭ-mĭ voiă sĕ închei, lăsând pre d-l cassar sĕ-şĭ facă socotéla cu cei ce au suprasolvit.

Eu.

Apel literar.

Incă în decursul acestui an voesc a pune sub pressă *„Dietetica poporală“* lucrată anume în interesul modului de viéţă a ţĕranului economu.

Operatul deja a trecut şi peste censurarea Asociaţiunei Transilvane, cu al căreia ajutor se va tipări.

Cartea în special se va ocupa cu alimentarea şi diferitele mâncărĭ, cu locuinţa higienică, cu îmbrăcămintea şi cu alte condiţiunĭ de viéţă, aşa încât nu numai poporenii, dér şi inteligenţii cu deosebire preoţii şi învĕţătorii noştri pot trage multe folóse instructive dintr'ênsa.

După ce alte esemplare, decât cele ce vor fi abonate nu tipăresc, rog pe ceicarĭ vréu s'o aibă a se abona la subscrisul prin postă până în 30 Septemvre st. v. a. c.

Despre aparinţa cărţii vor fi încunoscţiinţaţĭ prin ḑiaristică.

Cartea va fi ilustrată cu mai multe figurĭ în text, cu tóte acestea preţul unui esemplar spedat pe postă va fi numai de 85 cr. Acesta décă se trimite anticipativ se primesce cu mulţămită şi se cuitéză.

Dela sprijinul, ce mi-se va da din partea publicului românesc, va atêrna şi însufleţirea mea de a lucra şi mai departe pe terenul higienic-literar.

Bran (Törcsvár) la 13 Septemvre 1897.

Simeon Stoica,
medic.

ULTIME SCIRĬ.

Viena, 18 Septemvre. Ḑiarul „Ostdeutsche Rundschau“ a fost confiscat, fiind-că îndemna la cea mai vehementă obstrucţiune.

Intre maioritate şi guvern în sfêrşit s'au stabilit mĕsurile ce vor fi aplicate contra obstrucţiei Nemţilor în general şi contra obstrucţioniştilor în particular.

Constantinopol, 17 Septemvre. Tractatul de pace între Turcia şi Grecia în sfêrşit a fost încheiat. Adĭ, Sâmbătă, va fi iscălit de beligeranţi şi de representanţii puterilor.

Paris, 18 Octomvre. „Figaro“ anunţă: La banchetul dat erĭ în onórea regelui siames ministrul de esterne Hanotaux a împărtăşit, că a primit telegramă, care vorbesce, că pacea între Grecia şi Turcia e încheiată. Trupele turcescĭ vor deşerta Tesalia îndată ce Grecia va plăti prima rată a despăgubirii de resbel, adecă 25 milióne francĭ.

Bruxela, 18 Septemvre. Poliţia a isgonit pe socialiştii francesĭ *Louise Michel*, *Beauville* şi *Brusoridoux*, carĭ veniseră aci sĕ ţină prelegerĭ în folosul unor socialiştĭ belgianĭ osêndiţĭ. Au fost însoţiţĭ la graniţă de poliţiştĭ cu săbii scóse, căcĭ o mulţime iritată voia sĕ-i scape.

Literatură.

Următórele cărţĭ nouĕ se pot procura prin Administraţia fóiei nóstre:

Curs complet de corespondenţa comercială, de *I. C. Panţu*, prof. în Braşov. E o carte de mare folos pentru toţĭ câţĭ au legăturĭ comerciale. In ea se arată prin regulĭ şi esemple, cum sunt a se face tot felul de scrisorĭ, de care are lipsă un negutător, un funcţionar de bancă etc. Un esemplar: 1 fl. 60 cr. (pentru România 4 lei).

„Curs practic de limba maghiară“ pentru şcólele poporale întocmit pe basa noului plan ministerial de învĕţămênt şi a planurilor nóstre şcolare confesionale de *Ión Dariu*, cu concursul mai multor bărbaţĭ de scólă. Partea I pentru anul I şi al II de şcólă. Editura autorului. 1897. Preţul 16 cr. După ce Abecedarul maghiar lucrat de d-l I. Dariu împreună cu inspectorul reg. Francisc Koós a încetat de a mai apărè în ediţiune nouă, d-l Dariu a compus un nou Abecedar maghiar independent de cel amintit şi superior aceluia. Nu este aşa déră a se confunda Abecedarul present al d-lui I. Dariu cu cel lucrat de d-nii Fr. Koós şi V. Goldiş.

„Gramatica limbei românescĭ“ (Fonetică şi ortografie, etimologie, sintacsă, stil) întocmită în douĕ cursurĭ concentrice pentru şcólele poporale de *I. Dariu*, cursul II. Pentru anul V şi al VI de şcólă, pentru şcóla de repetiţiune, de adulţĭ, şcóle civile, etc. Editura autorului, Braşov tipografia A. Mureşianu. Preţul 30 cr.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Câteva cuvinte despre locuință.

„Ce este mai prețios?
„Onórea și a fi sănětos".

(Fine.)

Curățenia într'o casă este cel dintâiŭ lucru, care face ca casa, orĭ cât ar fi de vechiă și rĕu construită, sĕ fiă plăcută. Curățenia este de lipsă nu numai în casă, dér și afară prin prejurul casei: gunoiul trebue aruncat departe de casă, căcĭ din el se produc diferite bóle, care contribue la scurtarea vieței.

Pentru ca aerul sĕ nu fiă stricat, în cameră nu trebue a ținé pasĕrĭ (găinĭ) séu alte animale, după cum au urîta datină ómenii de pe la sate, de a sta cu pasĕrĭ și cu alte animale în casă. Asemenea este stricăcios de-a ținé florĭ în camera de durmit, căcĭ ele absorb oxigenul și dau accidul carbonic, care este fórte vătămător sănĕtății. Sĕ nu se usce rufe și asemenea sĕ nu se calce albiturĭ séu alte vestminte în camera de durmit.

Casa trebue spoită cu var, căcĭ varul este un bun desinfectant, înlăturând mulțĭ microbĭ ai diferitelor bóle. Este fórte nesănătos a zugrăvi camerile cu vopselĭ verdĭ, căcĭ colorile acestea conțin arsenic, care este o otravă fórte tare, și inspirând acel praf în organele respirațiunei, produce cele mai grave bóle.

Când într'o cameră locuesc mai multe persóne, este bine ca diminéța, după ce au stat ferestrile deschise cel puțin două óre, în urmă sĕ se stropéscă prin casă cu o soluțiune de *acid fenic séu carbonic* de 3 la sută; adecă sĕ se pună trei grame de acid fenic într'o sticlă cu apă de 100 grame, și sĕ stropéscă prin casă. Acéstă soluțiune este bună si în casurĭ de bóle epidemice, cum e anghina difterică, variola séu vĕrsatul, tifosul etc., căcĭ curăță și înlătură microbii. In cas când nu se póte găsi acid fenic, din causă că nu ar fi vr'o farmacie, cum e mai cu sémă la sate sĕ se pună pe o bucată de tinichea (blechi) și sĕ se pună în mijlocul casei și sĕ se tórne peste ea, așa cum e fierbinte, oțet amestecat cu usturoiŭ (aiŭ) sdrobit. Arborii împrejurul casei sunt pentru sănĕtate ca și apa. In locurile unde sunt umedélĭ marĭ, este bine de-a se planta bradĭ (pinĭ), pentru că absorb umedéla.

In camera de durmit sĕ nu fiă căldură mare, mai cu sémă iérna; este bine ca căldura sĕ fiă plăcută, sĕ nu trécămai mult de 16°—17° (Réaumur).

Resistența la frig este în raport cu etatea și puterea omului; astfel copiiĭ și bĕtrânii sunt mai mult espușĭ la rĕcit, de aceea trebue căutat, pe cât este posibil, ca ei sĕ aibă cameră căldurósă și așternut cald; dér în orĭ-ce cas nu este bine a deprinde pe copii în prea mare căldură, căcĭ atuncĭ sunt prea mult espușĭ la rĕcélă.

Sobele cele mai bune sunt acelea, cum se fac în România, de cărămidă și cu olane; căcĭ acelea nu numai că dau o căldură plăcută, dér aerisézā și casa, adecă curăță aerul din casă. Sobele de tuciŭ séu de fier sunt fórte năsĕnătóse, căcĭ dau o căldură prea mare și repede, care bate la cap, și absórbe tot aerul cel curat din casă. In casele, unde sunt sobe de tuciu séu de fier, este bine de a se pune sub sobă séu pe sobă un vas cu apă rece.

Sĕ nu se pună nicĭ-odată capacul de sobă, adecă sĕ nu se oprésca curentul aerului, căcĭ este fórte periculos, și din acéstă causă se întêmplă multe nenorocirĭ.

Camera de locuit trebue sĕ fiă cât se póte de departe de bucătăriă, de grajdu și de latrină (privată), căcĭ décă ele sunt prea aprópe, atuncĭ produc locuitorilor diferite bóle, mai cu sémă bóle de ochĭ și de stomac.

Este fórte nesănătos de a sta în camere nouĕ, de curênd spoite séu spălate, căcĭ aburi varului de pe părețĭ produc de multe-orĭ durerĭ de cap, leșinurĭ și une-orĭ chiar mórte.

Luminarea camerei de locuit schimbă aerul și-l incălțesce. Luminele de sĕu și de céră sunt fórte nesănĕtóse, căcĭ dau un miros greu, care inspirat irită plămânii.

Cele de stearină (spermacetă) sunt mai bune, căcĭ nu irită plămânii și nu vatĕmă vederea.

Luminarea cu gaz lichid (petroleu) este cea mai bună atât pentru vedere, cât și pentru plămânĭ. Pentru plămânĭ este un bun leac, căcĭ se întrebuințéză ca medicament contra bólelor de piept. Cel dintâiu care a întrebuințat gazul lichid (petroleul) ca medicament la bólele de piept, a fost doctorul René Blache, în anul 1880, și care a dat resultate miraculóse.

Așa-dér una din condițiunile cele mai principale pentru o sănĕtate și o viață perfectă, este a avé o bună și sănĕtósă locuință.

Prof. Dr. Elefterescu

Anecdote poporale din Muscel.

(După *„Scóla Modernă"*.)

I.

Se duce un puiŭ de țigan sĕ fure prune din grădina unui Român, dér hoțu de păgubaș îl vede și, punênd mâna pe el, îi trage o păruială de vedea numai stele verdĭ... Aude tatăl danciului păță rania fiu-sĕu și, hai... pornesce la primar, sĕ-l facă el pe Rhumânica... „pănă n'o mâncha, hapă sĕ nu bhea". Spune și spune Țiganul tótă șiretenia de i-se urîse și primarului cu utâta gărăială pe capu lui. Vĕdênd primarul, că Țiganul n'avea martor, și nicĭ nu-l lasă în pace, ce se gândesce? chiémă pe danciul bătut și-l întrébă, în audul tuturor:

— Bine, mĕ haramina dracului, tu acolo erai când te-a bătut creștinu ăsta?

Dănciucul, fără se gândéscă, rĕspunde repede:

— Bha nhu heram hacolo. nu, mânchate-aș; nu heram, zhău, Numa' haveam da gând sĕ mĕ duc!...

II.

Un Țigan venia pe un drum lung... lung de tot. Purta de gât o traistă plină cu stengherĭ de mămăligă și era îmbrăcat așa de frumușel că... îi curgea hartapalele și cânii făcură nuntă după el... de drag ce li-era!... Ajuns în sat, se strînge unu și altu sĕ-l tocméscă la lucru, dér Țiganul era leneș dăia „de-i pasă pămêntului când stă". La întrebările ce i-se făceau, Țiganu se făcea că nu pricepe. Atuncĭ îl întrébă unu:

— Da bine, mĕ, ciórā, tu n'ai un meșteșug?

Țiganu, ne'nțelegênd se întrébă Rumânu, rĕspunde:

— Ce-ai dis, Rhumânicho? Meșteșug... hai?

Hea!... și heu...
Hom chu două meșteșuge:
Beau tuthun și 'njur de cruce!...

III.

Audise un Țigan pe tótă lumea văicărindu-se din pricina spurcăciunilor de lupĭ, hărtăpaniseră până la una din vitele creștinilor. Ba într'o dі, mergênd și el la lemne în pădure, rĕmase cu sania în drum, că boișorii lui se duseră pe gura lupului, fără sĕ-l mai întrebe și pe el. D'aia se și hotărăsce Țiganul sĕ scape lumea de lupĭ, și... într'o dі, ce-i vine în gând? Plécă în pădure, face o grópă adêncă și bagă înnăuntru un purcel, cu care sĕ facă pe lupĭ a se cărăbăni în grópă,

La vr'o două dіle plécă iar în pădure și ia boii altuia cu jugul și tânjala, ca sĕ care acasă lupii ce s'or fi prins în grópă. Rĕsuna pădurea de cântecele Țiganului mulțumit, că d'aci înainte „ho sĕ se hîmbogățéscă, chă ho sĕ vênță numai piei de lup"... Ajunge la grópă și vede un lup înăuntru. Cum sĕ-l scótă afară? Se gândesce, se gândesce și hai... ia tânjala sĕ omóre lupii acolo... dér — Țiganul, tot țigan și în dіua de Pascĭ — nu scóte jugu dela tînjală; așa, că cum face, cum drege, el scie, că-și bagă jugul după cap și... hai! cade singur peste lup, care vĕdêndu-și musafirul începe a se linge pe bot... Bietul Țigan nu scia ce sĕ maĭ facă când se gândia c'o sĕ se ducă pe copcă... și în urma lui o sĕ-i rĕmână pe drumurĭ o spuză de dănciucĭ

ne 'nțolițĭ
și nemâncațĭ!...

Ii tremura inima și începŭ sĕ se róge de lup sĕ nu-l mănânce. Și plângea, și plângea haramina:

Hoalheu, lupule, zĕu...
Sĕ mĕ bată Dumnedĕu
Dacha ț'am vrut ție rĕu...
Heu ham vrut sĕ fac ho scară
Sĕ te dhau din grópă-afară,
sĕ fiă bine,
vai de mine...
. . . . . .

Rădulescu-Codin.

Glume.

Odată mergea un baron cu un student pe-o stradă. Trecênd pe lângă ei un străin, baronul întrébă: „Cine este acest străin?" — „Nu-'l cunosc", rĕspunse studentul. După cât-va timp se întâlnesc cu un an alt străin. „Dér acesta cine este?" întrébă baronul. — „Nicĭ pe acesta nu-l cunosc", rĕspunse de nou studentul. — „D-ta cunoscĭ numai proștĭ și nebunĭ, adause baronul cătră student. — „Da, cunosc pe domnul baron", replică studentul. — *L.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MULTE ȘI DE TOATE.

Anecdotă.

Un om, care nu scia ce sĕ facă din fiiul sĕu, îi închise într'o odaie singur și acolo îĭ dĕdŭ o bucóvnă, un mĕr și un ban de aur. Tatăl își făcŭ socotéla așa: décă copilul la reintórcerea mea va ceti din carte, atuncĭ îl fac preot, décă va mânca din mĕr, îl fac econom, ér décă se va juca cu banul, atuncĭ îl fac bancher. Când tatăl se reintórse află pe copil cetind în carte, banul îl puse la busunar, ér mĕrul era aprópe mâncat. Vĕdênd tatăl acésta, făcŭ din fiiul sĕu un advocat.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 17 Septemvre st. n. 1897.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	Valuta austr. cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	9	20
„	Grâu mijlociu . .	8	60
„	Grâu mai slab . .	8	20
„	Grâu mestecat . .	5	70
„	Sĕcară frumósă . .	5	60
„	Sĕcară mijlociă . .	5	40
„	Orz frumos . . .	4	40
„	Orz mijlociu . . .	3	80
„	Ovĕs frumos . . .	2	60
„	Ovĕs mijlociu . .	2	40
„	Cucuruz	4	—
„	Mălaiu	4	80
„	Mazăre	10	—
„	Linte	14	—
„	Fasole	6	20
„	Sĕmênță de in . .	7	—
„	Sĕmênță de cânepă .	4	80
„	Cartofĭ	1	30
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	48
„	Carne de porc . . .	—	53
„	Carne de berbece . .	—	32
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt	17	—
„	Sĕu de vită topit	22	—

Călendarul sĕptĕmânei.

SEPTEMVRE are 30 dіle. RAPCIUNE

Dіlele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	7 M. Sozente	19 Sidonia
Lunĭ	8 † Nasc. Préc. M	20 Eustachius
Marțĭ	9 † Iochim și Ana	21 Ap. Mateiu
Mer.	10 M. Minodora	22 Toma Linius
Joi	11 C. prof. Teodora	23 Tecla
Vin.	12 S. m. Auton	24 Gelert
Sâm.	13 Corneliu Sut.	25 Cleopa

Bursa de Bucurescĭ

din 15 Septemvre n. 1897.

Valorĭ	Dobânda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	103 1/2
Renta amortisabilă	5%	„ „	101.1/2
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	100.1/2
„ „ din 1893	5%	„ „	100.1/2
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.1/4
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	88 1/2
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	89.1/4
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	90 1/4
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	90.1/4
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	89 1/4
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	90 --
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102.1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 500	10	„ „	—.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	97 1/4
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	98 1/4
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92.7/8
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	— —
„ „ „ „	5%	„ „	88.7/8
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	85.3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	v. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nацion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1850
Banca agricolă	500	150 v.	331.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	418 —
Nationala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	463.--
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	350 —
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	167 --
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	105.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	„ „	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30%	[illegible]	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	„ „	—.—
20 franci aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca nat. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4.—	Elveția	3 1/2%

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Septemvre 1897.

Renta ung. de aur 4%	122.05
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%.	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.80
Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	120.85
Bonorĭ rurale ungare 4% . . .	97.35
Bonurĭ rurale croate-slavone . .	98.30
Imprum. ung. cu premii . . .	155.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	141.—
Napoleondorĭ	9.52 1/2
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.67 1/2
London vista	119.75
Paris vista	47.47 1/2
Rente de coróne austr. 4% . .	101.70
Note italiene.	45.10

Cursul pieței Brașov.

Din 18 Septemvre 1897.

Bancnota rom.	Cump.	9.49	Vênd.	9.51
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.46
Napoleond'orĭ.	Cump.	9.51	Vênd.	9.52
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble Rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ gemane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Cursul iosurilor private

din 15 Septemvre 1897

	cump.	vând.
Basilica . . .	7.—	7.20
Credit	198.50	199.—
Clary 40 fl. m. c. .	59. -	60.—
Navig. pe Dunăre . .	156.—	162.--
Insbruck	28.20	29.20
Krakau	27.70	28.70
Laibach	22.50	23.50
Buda	62.—	63.50
Palffy	—.—	—.—
Crucea roșie austr. .	19.25	20.—
dto ung. . .	10.—	10.50
dto ital. . .	12.—	12.50
Rudolf	26.50	27.50
Salm	72.—	73.--
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois . . .	79.25	80.--
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	149.—	153 —
dto 4% 50 .	68.—	72.—
Waldstein . . .	57.—	60.—
dto de 10 franci	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 15 Septemvre n. 1897.

Semințe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	Prețul per 100 chilogr. până
Grâu Bănățenesc	80	—.—	—.—
Grâu dela Tisa	80	12.65	12.70
Grâu de Pesta	80	12.60	12.65
Grâu de Alba-regala	80	12.65	12.70
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nord	80	.—	.—
Grâu românesc	79	—.—	—.—

Semințe vechi ori nouă	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	Prețul per 100 chilgr. până
Sécară		70—72	8.40	8 50
Orz	nutreț	60—62	6.15	6.40
Orz	de vinars	62.64	6 60	7.30
Orz	de bere	64.66	7.50	9.—
Ověs		39.41	6.15	6.40
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altă soiu	72	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

Productediv.	Soiul	Cursul dela	Cursul până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	36.—	42.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățénă	—.—	—.—
„	roșiă	30.—	32.—
Oleu de rap.	rafinat dupla	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	59.—	59.50
„	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svéntată	54.50	55.—
„	afumată	59.50	60.—
Séu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buți	17. —	17.50
„	din Serbia în sacĭ	17.75	18.25
Lictar	slavon nou	19.50	20.—
„	bănățenesc	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	sérbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 14 Sept. de 28613 capete, la 15 August au intrat 146 capete și au eșit 416 capete rămânênd la 16 Sept. un numĕr de 28343 capete.

Se notéză marfa: ungurésca veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésca tinără grea dela 55.½ cr., până la 56.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela 54.— cr. până la 55.— cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Escriere de concurs.

La postul de **conducĕtor comercial** la Reuniunea de consum, **asociare în Blaș**, devenit vacant, prin acésta se escrie concurs cu terminul **de 1 Decemvre n. 1897.**

Doritorii de a dobândi acest post vor avé sĕ alăture la cerere: 1) atestat de botez, 2) documente, carĭ dovedesc cualificarea lor pentru asemenea post, 3) cunoscința limbilor română, maghiară și germână.

Remunerațiunea conducĕtorului se va determina prin convențiune specială.

Cererile au sĕ fiă adresate d-lui **A. C. Domșa**, notarul consiliului administrativ în Blaș (Balázsfalva).

Blaș, la 12 Sept. 1897.

Pentru consiliul administrativ:
Gavril Pop,
președinte.

LODEN VERITABIL TIROLES,

calitate escelentă, **loden de vară și iérnă, stofe** de loden, **mantale-loden** pentru dame, fabricat din lână curată durabil și recunoscut de bun și ieftin.

Mostre gratis și franco.

Se pot procura dela

Erste Oberinnthaler Loden-fabrik
A. DRAXL's SÖHNE
1356,4—6 **Flirsch.** (Tirol).

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **M. Gross.**

Stofe veritabile din Brünn,

pentru

Sesonul de Tómnă și Érnă 1897.

Un Coupon de 3.10 metri lungime, complet pentru o garnitură de haine bărbătescĭ (roc, pantalonĭ și giletcă) **costă numai**

fl. 4.80 stofă bună
fl. 6 — „ mai bună
fl. 7.75 „ fină
fl. 9. — „ mai fină
fl. 10.50 „ fórte fină

lână curată.

Stofe de paltóne, de pantalonĭ, postav de dame loden pentru turistĭ, Kammgarn fin, trimite cu rembursă și cu prețurile fabricei depoul renumitei fabricĭ de postav

Siegel—Imhof în Brünn.

— **Mostre gratis și franco.** —
— Garantéză liferația tocmai ca mostra. —

A comanda Stofe **direct** dela sus numită firmă este fórte avantagios în tóte privințele.

1184, 29—45

ÎNTEMEIATĂ la 1887. **„VICTORIA“** ÎNTEMEIATĂ la 1887.

IMSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD,
casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.

Capital de acții: fl. **300,000.** Fond de reservă: fl. **100,000.**
Depunerĭ: fl. **1.000,000.** Circulația anuală: fl. **15.000,000.**

Primesce depunerĭ **spre fructificare după care** solvesce 5% interese fără privire la terminul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvesce institutul separat.

După starea cassei, depunerĭ până la **fl. 1000** se restituesc îndată la presentarea libelului fără abdicere.

Depunerĭ se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

Basiliu L. Popovicĭ,

MARE DEPOSIT DE MOBILE

Brașov, Strada Vămĭ nr. 21.

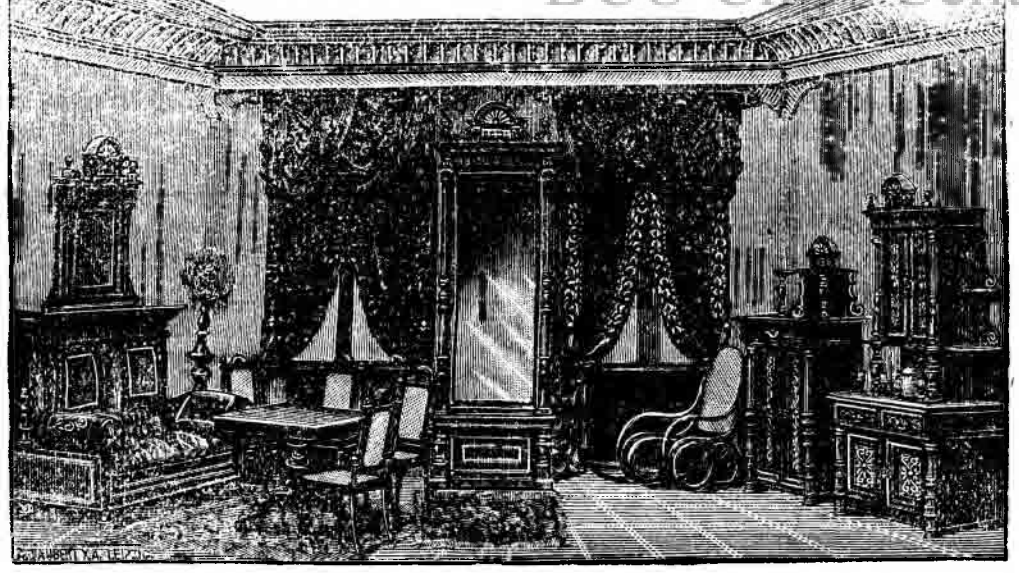

Subscrisul are onórea a aduce la cunoscința On. public, că fostul

Primul deposit de mobile

al Consorțiului de măsarĭ din Brașov

l'am luat asupra-mĭ pe propria mea socotélă, și l'am provĕdut cu diferite **mobile moderne** și **tapețate,** și anume: **mobile de salon, garniturĭ** pentru **odăi de mâncare** și **durmit, divanurĭ, scaune, șifoniere, mese, tablourĭ, oglindĭ,** precum și **un asortiment de stofe de mobile, grădel pentru matrațe** și articole necesare pentru decorațiĭ.

Primese asupra-mĭ și **lucrărĭ la clădirĭ portale, arangiamenturĭ de prăvălĭĭ,** și **tapițerie de mobile, decorațiĭ de salóne** și **odăi,** care le esecutez cu gust, prompt și ieftin. La cerere servesc și cu devise de cheltuielĭ.

De recomandat sunt **mesele mele patent** după cum se pot vedé din figura alăturată.

Principiul meu este a executa comandele prompt, solid și real **pe lângă prețurĭ ieftine.**

Rugând On. public a mĕ onora cu comande, mĕ subscriu cu distinsă stimă:

Basiliu L. Popovicĭ,
măsar de zidirĭ și mobile.

1222 30—30

I. LOTERIE DE CLASĂ

reg. ung. privilegiată.

Insemnarea
celor **50,000** câștigurĭ a Loteriei de clasă reg. ung.

Cel mai mare câștig după §. 9. al planului special constă din

1.000,000 Un milion Coróne.

Câștigurile special sunt următórele:

Câștigurĭ		Coróne.
1 à		600,000
1 „		400,000
1 „		200,000
2 „		100,000
1 „		90,000
1 „		80,000
1 „		70,000
2 „		60,000
1 „		40,000
5 „		30,000
1 „		25,000
7 „		20,000
3 „		15,000
31 „		10,000
67 „		5,000
3 „		3,000
432 „		2,000
763 „		1,000
1238 „		500
90 „		300
31700 „		200
3900 „		170
4900 „		130
50 „	(1343,4—4)	100
3900 „		80
2900 „		40
50,000 câștigurĭ și premii	în sumă de	13.160,000 Cor.

care se vor sorta în 6 despărțăminte.

Conform legei din 27 Febr. 1897 Loteria mică va fi sistată, și înlocuită cu loteria de clasă.

In Germania există astfel de loterii de 100 de anĭ și totdeauna losurile sunt vêndute tóte și în Ungaria sĕ manifestă interesul astfel, că ceea mai mare parte din losurĭ sunt vêndute. — In scurt timp se vor puté cumpĕra numai cu Agio. De acea nu trebue întârdiat cu cumpărarea losurilor.

Loteria de clasa ungară constă din:

100,000 . 50,000
losurĭ originale și câștigurĭ în banĭ.

Șansele de câștig sunt așa de marĭ, cât nu se pot compăra cu fosta loterie mică, sau cu jocu de promese. E consult ași cerca norocul.

Tóte 50,000 de câștigurĭ se pot vedé din insemnarea câștigurilor. Aceste câștigurĭ se vor sorta în 6 rîndurĭ, și se vor plăti proprietarului losurilor, în banĭ gata, care au câștigat.

Prețul losurilor pentru despărțămêntul I. este:

fl. 6.— pentru un los **întreg original**
„ **3.—** „ o **jumĕtate** los „
„ **1.50** „ a **patra** parte los „
„ **—75** „ a **opta** parte los „

Sortirea câștigurilor va avé loc în edificiu Redoutei **în Budapesta sub controla regimului reg. ung. și a notarilor publicĭ reg. u.** La sortire póte asista orĭ și cine.

Losurĭ vindem în localul nostru, **trimitem losurĭ originale cu rambursă orĭ în epistólere comandate, sau trimițindu-ne valórea cu asignație postală.** — Numele fie-cărui cumpĕrător se notéză și după sortire fie-care client primește lista sortirei.

Primim comande până în 26 Septembre

Török A. & Comp.
Colecteur principal a Loteriei de clasă reg. ung.

BUDAPEST, Waitzner-Boulevard Nr. 4.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lucrări de legătorie de cărți.

Cele mai bune, mai solide și mai ieftine

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii,

Brașov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratului public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce esistă de 14 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini diferite.

Se efectuesc tóte lucrările ce cad în sfera legatoriei de cărți, dela cea mai simplă carte de școlă legată, pâna la cea mai fină **legătură de lux** în **piele, catifea, mătase, pluș, pânză** etc. esecutând cât se póte de bine și de esact.

Avênd lucrători de tóte specia escelent pregătiți, acésta legătoriă de cărți **póte se esecute iute și fórte ieftin** tot ce se póte cugeta mai bun în aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartonage etc. în tóte esecuțiunile posibile.

Despărțemênt deosebit pentru legarea cărților comerciale, protocólelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acésta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununi și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,
legător de cărți,
Strada porții Nr. 22.

0—10

Cele mai bune, mai solide și mai ieftine

Strada porții Nr. 22

Fondată 1872. **Gratis și franco** Fondată 1872.

primesce la cerere ori și cine

Jurnalele de Modă splendid ilustrate,

dela

Grand Magazin „Au prix fixe“, Wien I., Graben 15,

care au apărut de curênd cu **noutăți.**

Conținutul Jurnalelor cuprinde: **Ilustrație originale,** reproduse **după tóte cele din urmă noutăți** de **Pălării** de **dame** și **fetițe, Blănării, Toilette, Confecțiune, Bluse, Fichus, Tricoterii diferite, Rufărie** de **dame, bărbați** și **copii, Haine** de **bărbați** și **copii** etc. Un **despărțemênt separat** formézā **ilustrații după natură. Perdele** de **dantelă. Portiere, Covóre** de **salon** și **odăi, Lambrequins** și diferite **stofe practice pentru mobile.**

Pentru a se convinge de:

Soliditate recunoscută

și **Asortiment enorm de mare**

precum **și ieftinătate fără concurență**

a **Grand Magazin „AU PRIX FIXE“** recomandăm fiă-cărei dame **în interesul propriu se céră a i-se trimite**

Colecția de mostre

pentru **Sesonul** de **tómnă** și **iérnă,** care o primesce **fără spese** și **franco.**

Colecția de **mostre** de **stofe** de **lână franțuzescĭ, englezescĭ** și **indigene, mătăsării, stofe** de **confecțiune, Barchente tipărite** și **țesute, colóre garantată la spălat, Flanele, Velvets sadea** și **desinate** etc., cuprinde o mulțime de cele mai moderate apariațiune, precum și de **Novități** epohale de noi **angajate,** precum și ocasia de **a cumpera ieftin.**

Stau la disposiție pentru alegere: **Mostre originale** de tot felul de **mărfuri** de **in, bumbac, pânzĕturĭ** de **masă** și **pat, căptușelĭ, broderie** elvețiene, etc.

Pentru înlesnirea on. clientele, la comande **Colecția cea mare de mostre conține** un **Catalog special ilustrat,** care cuprinde: **ilustrații originale** de **pesamentarie, dantele,** tóte marunțișurile pentru **croitorĭ** și **modiste** cu **indicarea** precisă a **colorei, lățimei** și a celei **mai ieftine prețurĭ.**

Unica ocasie rară de a cumpăra ieftin!!

Orĭ și ce comandă de stofe mai mare de **fl. 10** se trimete **francate** și **fără spese** în localitățile din Monarchia Austro-Ungară.

GRAND MAGAZIN „AU PRIX FIXE“ Brüder Hirsch

nur WIEN, I., Graben 15.

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculŭ celŭ mai bunŭ și eficace pentuu menținerea sănĕtății, curățirea sucurilorŭ precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirĭ bune este deja pretutindenea cunoscutulŭ și plăcutulŭ

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din **erburile alpine cele mai bune și tămăduitóre** sĕ dovedesce ca fórte folosiotrŭ în contra tuturorŭ **greutăților de mistuire cârcei de stomachŭ, lipsa de apetitŭ, rîgăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ etc. etc.** In urma eficacității sale a devenitŭ acestŭ balsamŭ acum unŭ singurŭ și dovedit **medicamentŭ de casă poporal.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisorĭ de recunoscință stau la disposiția!

FIȚĬ ATENȚĬ!!!!

Spre a evita înșelătorii. facŭ pe fiecine atentŭ, că fiă-care sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam,** care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este învĕlitŭ în hârtiă grósă albastră, care pórtă în lungulŭ ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din fărmacia „zum schwarzen Adler“, B Fragner, Prag, 205—3“ în limba germănă, boemă, ungarŭ și francezŭ, și carĭ suntŭ provĕdute cu alăturata marcă a fabricei luată sub scutulŭ legalŭ.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil sĕ póte procura numai în

Depositulŭ principalŭ alŭ producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia **I. von Török.**

Tóte farmaciile din **Brașovŭ,** precum și tóte farmaciile mai marĭ din monarchia Austro-ungară au depositŭ din acestŭ balsamŭ de viétă.

Totŭ de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unŭ medicamentŭ sigurŭ și prin mii de scrisorĭ de multămire recunoscutŭ în contra tuturorŭ inflamațiunilorŭ, rănilorŭ și umflăturilorŭ.

Acésta se întrebuințéză cu succesŭ sigurŭ la inflamațiunĭ, la stagnațiunea laptelui și întărirea țîțelorŭ cu ocasiunea înțărcării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturĭ la unghie, la panariții ulcerațiunĭ la degete, la întărirurĭ, umflăturĭ, tumórea glanduleloru limfatice, lipume etc. — Tóte inflamațiunile, umflăturĭ, întărirurĭ se vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; la casurĭ îuse, unde s'a formatŭ deja purolu, absórbe buba și o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ fără durerĭ.

In cutióre á 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-óre-ce alifia de casă uniuersală de Praga sĕ imitéză fórte desŭ, facŭ pe fiă-cine atentŭ, ca singurŭ numai la mine se preparéză după receta originală. Acésta este numai atuncĭ veritabilă, décă cutiórele din mea aŭ galbinŭ, în carĭ se pune, suntŭ înfășurate în hârtiă roșiă pe care se află tipărită în 9 limbĭ esplicațiunea cum sĕ se întrebuinżeze, împachetate și în cartóne vinete, — carĭ suntŭ provĕdute cu marca făbricei de mai susŭ.

Balsam pentru auḑ.

(Gehör-Balsam)

Celŭ mai probatŭ și prin multe încercărĭ celŭ mai temeinicŭ medicamentŭ pentru vindecarea auḑului greu și spre redobêndirea auḑului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, aședămêntul sĕu de înmormêntare bogat asortat în carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețurĭ ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** și **imitațiunĭ** de **metal** și de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente și **plantici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură.** carĕ **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai,** precum și un **car funebru** vênĕt, pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt și ieftin,** iau asupră-mĭ și **transporturĭ de morți în strĕinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

13—*

Tipografia A. Muresianu, Brasov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj